

**BAKER TILLY
GÜRELİ**

**MUTLU
AKÜ VE MALZEMELERİ
SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ**

**ŞİRKET AKTİFİNDE KAYITLI GAYRİMENKULLER İLE
BU GAYRİMENKULLER ÜZERİNDE BÜTÜNLÜK ARZEDEN VARLIKLARIN
KİSMİ BÖLÜNME YOLUYLA DEVRİNE İLİŞKİN UZMAN KURULUŞ
RAPORU**

Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş. Yönetim Kurulu'na

Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş. ("Mutlu Akü") Yönetim Kurulu, şirket aktifinde kayıtlı yatırım amaçlı gayrimenkuller ile bu gayrimenkuller üzerinde bulunan yapı, ekipman, demirbaşlar ve yapılar üzerinde bütünlük arz eden tüm teferruatları ile birlikte, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20. maddeleri, TTK'nun 159-179. maddeleri, Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (yeni ismi Gümrük ve Ticaret Bakanlığı) tarafından ortaklaşa yayınlanan "Anonim ve Limited Şirketlerinin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ" in TTK'na aykırı olmayan hükümleri ile Sermaye Piyasası mevzuatı çerçevesinde, aynı ortaklık yapısı ile kurulacak halka açık bir şirkete kayıtlı değerleri üzerinden sermaye olarak devredilmek suretiyle "ortaklara pay devri modeliyle" kısmi bölünmesine yönelik karar almışlardır.

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanan Seri: I, No: 31 tebliğin bölünme ile ilgili 20/A (Ek: Seri: I, No: 41 sayılı Tebliğ ile) (Değişik: Seri: I, No: 44 sayılı Tebliğ ile) maddesinde,

" Bölünme işlemine taraf ortaklıklardan en az birisinin halka açık ortaklık olması durumunda, bölünmeye konu varlık toplamının ortaklığın son bilanço aktif toplamına oranına bakılmaksızın, bölünmeye ilişkin yönetim kurulu kararından sonra, ancak ortaklık genel kurulunda bölünmeye ilişkin karar alınmasından önce, bölünme için Kurul'dan onay alınması zorunludur. Halka açık ortaklıkların, tam bölünme ile ortaklara pay devri modeliyle kısmi bölünme işlemlerinde, mal varlığı unsurlarını devralan ortaklık ya da ortaklıkların hisse senetlerinin, Kurul'a kaydettirilmesi zorunludur. İştirak modeliyle kısmi bölünmelerde ise devralan ortaklığın hisse senetleri Kurul kaydına alınmaz. Ancak bu durumda, bölünen ortaklığın finansal tablolarını, ihraç ettiği sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıkların tabi olduğu finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlaması ve kamuya açıklanması zorunlu hale gelir. Halka açık ortaklıkların bölünme işlemleri, bir üretim tesisi veya işletmenin parça parça elden çıkarılarak, ortaklığın üretim ve hizmetin ifası faaliyetinden alıkonulması sonucunu doğurmayacak şekilde yapılır. Bölünen ortaklığın ortaklarının bilgilendirilmesini ve bölünme kararının görüşüleceği genel kuruldan önce ortakların sağlıklı bir şekilde iradelerinin oluşturulmasını teminen bölünme işlemlerinde bir duyuru metninin ilan edilmesi zorunludur. Söz konusu duyuru metni, birleşmeye ilişkin duyuru metninin içeriğine benzer içerikte hazırlanarak bölünmenin görüşüleceği genel kurul toplantısından en az 30 gün önce tasarruf sahiplerine duyurulur. Söz konusu duyuru metninin ilanında birleşmeye ilişkin duyuru metninin ilanı ile ilgili esaslar uygulanır. Halka açık anonim ortaklıkların bölünme işleminde devralan taraf olmaları durumunda;

a) Bölünecek ortaklığın bölünmeye konu malvarlıklarının ekonomik bir bütünlük arz etmesi zorunludur.

b) Kurulca belirlenen niteliklere sahip kuruluşlar tarafından, en az iki değerlendirme yöntemi kullanılarak bölünmeye konu malvarlığı unsurlarının değer tespitine ilişkin olarak rapor hazırlanması ve söz konusu raporun başvuru sürecinde Kurula iletilmesi zorunludur.

Halka açık anonim ortaklıkların bölünme işleminde devreden taraf olmaları durumunda, devredilen malvarlığının ve ortaklarına verilecek devralan ortaklık hisselerinin değer tespiti beşinci fıkranın (b) bendinde belirtilen şekilde yapılır. Şu kadar ki, iştirak modeliyle kısmi bölünme işlemlerinde, devralan tarafın yeni kurulan ortaklık olması ve sermayesinin % 99,9'una bölünen halka açık ortaklığın sahip olması durumunda, değerlendirme raporu ve yedinci fıkradan kaynaklanan özel bağımsız denetim raporu hazırlama zorunluluğu bulunmaz. Ancak, Değerleme Raporu'nun ve özel bağımsız denetim raporunun hazırlanmış olması durumunda, başvuru sürecinde, Kurul'a iletilmesi zorunludur. Bölünmeye taraf ortaklıkların bölünmeye esas alınacak ve Kurul düzenlemelerine göre hazırlanmış finansal tablolarının özel bağımsız denetimden geçirilmesi, raporun "olumsuz görüş" içermemesi, raporda "olumlu görüş" bildirilmesine rağmen Kurulca yapılacak inceleme sonucunda gerekli görülmesi veya raporda "şartlı görüş" bildirilmesi durumunda, söz konusu durumlara neden olan hususlar çerçevesinde raporun düzeltilmesi gerekmektedir. Bölünme işlemlerine ilişkin olarak

Yapılacak başvurularda, bu maddede yer almayan hususlarda, bu Tebliğ'de yer alan birleşme işlemlerine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır." hükmü yer almaktadır.

İşbu uzman kuruluş raporunun amacı, Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin özkaynaklarını tespit etmek, bölünme işleminde uygulanabilecek yöntemlere göre hesaplanacak devralma oranlarını hesaplamak, bölünme işlemi nedeniyle gerçekleştirilecek sermaye artırımının tutarlarını tespit etmek, bölünme işleminde uygulanabilecek yöntemler arasında bölünme işlemi için kullanılacak yöntemin seçimi ve bu yöntemin seçilme gerekçesini ortaya koymak, bölünme oranının adil ve makul olup olmadığına ilişkin görüş oluşturmak, kullanılan yöntemlerin söz konusu durumlarda yeterli olup olmadığına ilişkin açıklamada bulunmak ve değerlendirme yöntemleri ile ilgili bir sorun ile karşılaşmış ise bu sorunlara ilişkin açıklamada bulunmaktır. Bölünme tarihi için esas alınan mali tablolar 31.12.2012 tarihli mali tablolardır. Çalışmalarımız, Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş. için Vergi Usul Kanunu uyarınca hazırlanan mali tabloları ve Çağdaş Bağımsız Denetim S.M.M.M. A.Ş. tarafından (EK.1 ve EK.2) 31.12.2012 tarihi itibarıyla hazırlanan ve eklerde sunulan bağımsız denetim raporlarındaki mali tablolar ile TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş.'nin 31.12.2012 tarih ve 2012REV1051 sayılı raporu ile 31.12.2012 tarih ve 2012D75 sayılı raporları dikkate alınarak yapılmıştır.

GÜRELİ YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM HİZMETLERİ A.Ş., 27.02.2013 tarihi itibarıyla uzman kuruluş raporunu düzenlemek üzere bağımsız uzman olarak görevlendirilmiştir. Raporumuzda, aksi belirtilmediği takdirde, rapor tarihinden sonra ortaya çıkabilecek strateji, ortaklık yapısı ve/veya fiziksel veya işgücü kaynaklarındaki değişiklikler dikkate alınmayacaktır. Bu rapor 27.02.2013 tarihli sözleşme hükümlerine bağlı kalınarak hazırlanmış olup GÜRELİ YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM HİZMETLERİ A.Ş.'nin kısmi bölünme işlemi ile ilgili bulgularını beyan etmektedir ve bu sözleşmenin getirdiği tüm şartlara bağımlı ve uygundur. Çalışmamız, denetim raporları ile diğer bağımsız değerlendirme şirketlerinin hazırlamış olduğu ve tarafımıza sunulan değerlendirme raporları doğrultusunda hazırlanmıştır. Sektörel veriler ve halka açık bilgiler göz önünde tutularak, temin edilen tüm finansal ve diğer bilgilerin tam ve doğru olduğu kabul edilmiştir. (İstanbul 05.03.2013)

Saygılarımızla

GÜRELİ YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM HİZMETLERİ A.Ş.

Oktay AKYÜZ
Sorumlu Ortak Baş Denetçi

1. ŞİRKET HAKKINDA

1.1. GENEL BİLGİLER

Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş. ("Mutlu Akü"), Mutlu İthalat İhracat Türk Anonim Şirketi ünvanıyla İstanbul'da kurulmuş olup 33593 sicil numarası ile 27.01.1945 tarihli ve 5443 sayılı Ticaret Sicil Gazetesi'nde tescil ve ilan edilerek hukuki hüviyet kazanmıştır. Şirketin ünvanı, esas sözleşmesinde yapılan değişikliklerin 05.11.1958 tarihinde tescil ve ilan edilmesiyle birlikte bugünkü halini almıştır. Şirket, kurulduğu yıldan itibaren Türkiye'nin ekonomik kalkınma süreci olarak adlandırılan dönemde faaliyet göstermiş ve önceleri ithalat ve ihracat konusunda hizmet vermiştir. 1955 yılında akümülatör üretimine başlayan Mutlu Akü, serbest ekonomi ve dış satıma önem veren politikaların uygulandığı 1983 sonrası dönemde, ulaştığı yüksek kalite seviyesiyle iç ve dış pazarda rakiplerine karşı üstünlük kazanmıştır. İç pazarda, tüketicinin kaliteye önem vermeye başlaması ile birlikte, pazar payı her yıl artış göstermiş ve %40 seviyelerine yükselmiştir. 2 milyon USD olarak başlayan ihracat hacmi ise kesintisiz olarak artmaya devam etmiş ve 60 milyon USD seviyelerine çıkmıştır.

Mutlu Akü tesisleri 1996 yılında Kartal'dan Tepeören Tuzla'ya taşınmış ve Türk sanayisine kazandırılan bu modern tesisin büyük bölümü öz kaynaklardan, kalan dörtte birlik kısım ise halka açılma yolu ile karşılanmıştır. Halka açılma oranı 1994 ve 1995 yıllarında toplam %25'e çıkartılarak Mutlu Akü, halka açık şirket statüsüne girmiştir. Mutlu Holding'e bağlı olarak faaliyet gösteren Mutlu Akü, grubun ilk şirketi ve gruba dinamizm kazandıran itici gücüdür. Mutlu Holding'e bağlı diğer şirketler ise Mutlu Plastik A.Ş. ile Türker İzabe ve Rafine Sanayi A.Ş.'dir. Akümülatör üretimi Mutlu Akü'nün Tepeören'deki tesislerinde gerçekleşmektedir. Bu tesislerde kristal, cam, boya ve seramik sanayinin önemli hammaddeleri arasında yer alan, kurşun türevi sülyen ve mürdesenk maddelerinin üretimi de yapılmaktadır. Mutlu Holding'in atık akü geri kazanım tesisleri ise Kütahya-Gediz'de faaliyet göstermektedir. Mutlu Akü, ulaştığı kalite, kapasite ve güvenilir hizmet anlayışıyla Türkiye'nin, Ortadoğu'nun ve Doğu Avrupa'nın en büyük akü üreticisi haline gelmiştir. Kuruluşunun 51'inci yılında devreye geçirilen 230 dönüm alan üzerine kurulu modern tesisleri ile Mutlu Akü sektörünün en büyük kuruluşlarından biri haline gelmiştir. Şirketin kayıtlı adresi Tepeören Mahallesi, Eski Ankara Asfaltı Caddesi No:210, 34959 Tuzla-İstanbul'dur. Şirketin ana sözleşmesine göre mevzuu, maksadı ve gayesi:

- 1) Her nevi ithalat, ihracat, mümessillik, ticaret ve imalat işleri yapmak,
- 2) Doğrudan doğruya kendi adına ve hesabına veya yerli ve yabancı hakiki ve hükmi şahıslarla kanun dahilinde ortaklaşma veyahut vekil, mümessil veya ajan gibi sıfatlarla her türlü ticaret işleri yapmak,
- 3) Şirket her nevi akümülatör (batarya) ve buna ait malzemeleri imal edecek, bunun için gerekli bütün sınai tesisleri kuracak, işletecek ve bunların ticaretini yapacaktır,
- 4) Şirket gerek akümülatör montajı, kurşun ve oksitleri ve her nevi kimyevi ve uzvi boyaların sanayiini yapmak ve bunları imal edip dahilde ve hariçte satmak ve gerekse sair iptidal maddeleri sınai mamüller haline getirip dahilde ve hariçte satmak için fabrikalar atölyeler kuracak, bunları işletecek, bu maksatla kurulmuş fabrika ve tesislerle iştirak edebilecek veya bunları satın alabilecektir,
- 5) Kauçuk ve yumuşak kauçuk ticareti ile meşgul olmak ve bunlar için gerekli her türlü sanayii kurmak ve imalat yapmak.

1.2. SERMAYE VE ORTAKLIK YAPISI

Mutlu Akü'nün 31.12.2012 tarihi itibarı ile sermayesi **56.700.000 TL** olup ortakları, hisse senedi tutarları ve oranları aşağıdaki gibidir:

Hissedar	Hisse Tutarı	Hisse Oranı
Mutlu Holding A.Ş.	42.403.578	74,79%
Halka Açık Paylar	14.175.000	25,00%
Diğer Hissedarlar	121.422	0,21%
Toplam	56.700.000	100,00%

Şirketin nihai kontrolü Mutlu Holding A.Ş. kanalıyla Türker ailesi üyelerindedir. Şirketin sermayesi her biri 1 kuruş nominal bedelli 5.670.000.000 adet hisseden oluşmaktadır. Hisse senetlerinde grup ve imtiyaz hakkı yoktur. Şirket kayıtlı sermaye sisteminde tabi olup kayıtlı sermaye tavanı 124.000.000 TL'dir.

1.3. MALİ TABLOLAR

Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin 31 Aralık 2011 ve 2012 tarihli bağımsız denetimden geçmiş UFRS bilanço ve gelir tabloları aşağıda sunulmuştur:

BİLANÇO	31.12.2011	31.12.2012
Dönen Varlıklar	172.211.245	160.791.140
Nakit ve Nakit Benzerleri	33.682.125	10.378.508
Ticari Alacaklar	57.402.398	63.665.085
<i>İlişkili Taraflar Hariç Ticari Alacaklar</i>	<i>52.915.924</i>	<i>57.073.666</i>
<i>İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar</i>	<i>4.486.474</i>	<i>6.591.419</i>
Diğer Alacaklar	1.292.487	680.766
Stoklar	72.005.809	81.461.089
Diğer Dönen Varlıklar	7.828.426	4.605.692
Duran Varlıklar	294.747.220	309.460.947
Ticari Alacaklar	43.889	283.982
Diğer Alacaklar	144.621	58.495
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	177.378.263	182.662.263
Maddi Duran Varlıklar	112.587.954	123.442.538
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	169.776	611.633
Diğer Duran Varlıklar	4.422.717	2.402.036
AKTİFLER	466.958.465	470.252.087

BİLANÇO	31.11.2011	31.12.2012
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	109.323.477	66.944.263
Finansal Borçlar	84.403.420	34.406.302
Ticari Borçlar	8.359.670	12.980.360
Diğer Borçlar	7.549.186	8.406.386
<i>İlişkili Taraflar Hariç Ticari Olmayan Borçlar</i>	<i>5.778.860</i>	<i>7.840.283</i>
<i>İlişkili Taraflardan Ticari Olmayan Borçlar</i>	<i>1.770.326</i>	<i>566.103</i>
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	3.503.075	4.072.262
Borç Karşılıkları	4.855.502	6.388.853
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	652.624	690.100
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	45.868.087	50.484.443
Finansal Borçlar	27.380.472	30.356.063
Kıdem Tazminatı Karşılığı	9.903.838	11.286.391
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	8.583.777	8.841.989
Özkaynaklar	311.766.901	352.823.381
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	311.766.901	352.823.381
Ödenmiş Sermaye	56.700.000	56.700.000
Sermaye Düzeltmesi Farkları	947.698	947.698
Hisse Senedi İhraç Primleri	201	201
Değer Artış Fonları	116.358.318	116.358.318
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	4.815.156	5.913.386
Geçmiş Yıllar Kar/Zararları	64.468.722	131.847.298
Net Dönem Karı/Zararı	68.476.806	41.056.480
Azınlık Payları	0	0

PASIFLER	466.958.465	470.252.087
----------	-------------	-------------

GELİR TABLOSU	31.11.2011	31.12.2012
Satış Gelirleri	421.716.947	438.632.632
Satışların Maliyeti (-)	-320.747.013	-333.633.197
Brüt Kar/Zarar	100.969.934	104.999.435
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-40.763.497	-39.860.087
Genel Yönetim Giderleri (-)	-21.234.780	-24.444.873
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	-525.827	-757.771
Diğer Faaliyet Gelirleri	53.291.285	6.792.998
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-530.965	-462.980
Faaliyet Karı/Zararı	91.206.150	46.266.722
Finansal Gelirler	6.627.147	12.784.291
Finansal Giderler (-)	-21.824.928	-8.700.861
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Öncesi Kar/Zarar	76.008.369	50.350.152
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gelir/Gideri	-7.531.563	-9.293.672
<i>Dönem Vergi Geliri/Gideri</i>	<i>-5.993.370</i>	<i>-9.035.460</i>
<i>Ertelenmiş Vergi Geliri/Gideri</i>	<i>-1.538.193</i>	<i>-258.212</i>
DÖNEM NET KARI/ZARARI	68.476.806	41.056.480
Azınlık Payları	0	0
Ana Ortaklık Payları	68.476.806	41.056.480

2. ÖZKAYNAK TESPİTİ

Şirketin 31.12.2012 tarihi itibarıyla yasal kayıtlarına ve bağımsız denetimden geçmiş UFRS mali tablolarına göre özkaynakları sırasıyla 170.864.702 TL ve 352.823.381 TL'dir.

	Yasal Kayıtlar	UFRS
Ödenmiş Sermaye	56.700.000	56.700.000
Sermaye Düzeltmesi Farkları	947.698	947.698
Hisse Senedi İhraç Primleri	15.640	201
Değer Artış Fonları	0	116.358.318
Kar Yedekleri	78.348.956	5.913.386
Geçmiş Yıllar Kar / Zararları	0	131.847.298
Net Dönem Karı / Zararı	34.852.408	41.056.480
Özkaynaklar	170.864.702	352.823.381

Buna göre tespit edilen bu özkaynak içerisinde şirket sermayesi fazlasıyla korunmaktadır.

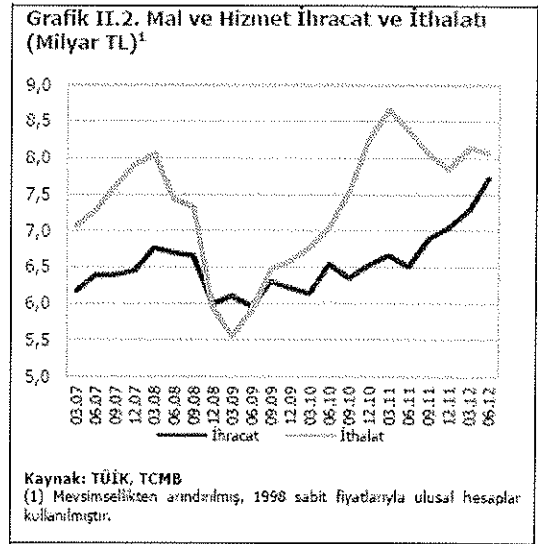
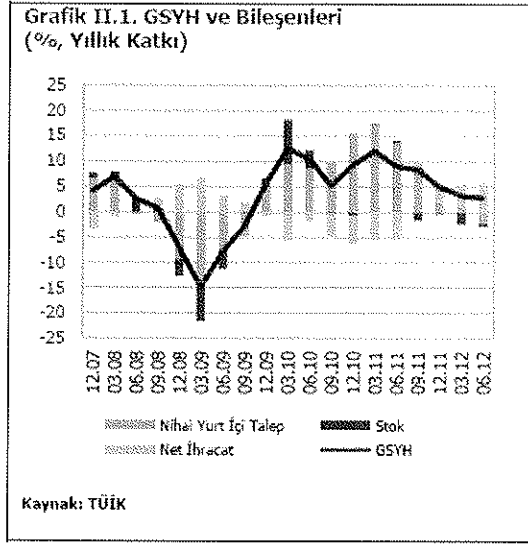
3. EKONOMİK GÖRÜNÜM

2012 yılının ilk dokuz ayında iktisadi faaliyette yavaşlama devam etmiş, büyümenin kompozisyonu talep bileşenlerinde dengelenme olduğunu ortaya koymuştur. Net ihracatın büyümeye katkısının belirginleşmesine bağlı olarak cari işlemler açığı gerilemiştir. İktisadi faaliyetteki yavaşlama nedeniyle vergi gelirlerinin artış hızındaki azalma ve faiz dışı harcamalardaki hızlanma nedeniyle bütçe performansında nispi bir zayıflama gözlenmektedir. Hanehalkı yükümlülüğündeki artış hızı otoritelerce alınan önlemlerin etkisini göstermesiyle birlikte yavaşlamış, firma borçluluğunda ise 2010-2011 yıllarındaki artış durmuştur. Üçüncü çeyrekte enflasyon, enerji fiyatları, işlenmemiş gıda fiyatları ve kamu fiyat ayarlamalarına bağlı olarak öngörülenin üzerinde seyretmiş olmakla birlikte, temel enflasyon göstergeleri ve büyümedeki ılımlı seyir önümüzdeki dönemde enflasyonun eğiliminin aşağı yönlü olacağını göstermektedir. Küresel risk algılamalarındaki kısmi iyileşme, uygulanan politikalar neticesinde ekonominin dengelenme sürecinin güçlenmesi ve yurt içi talebin enflasyona düşüş yönünde verdiği katkının belirginleşmesi nedeniyle, para politikası 2012 yılının ortalarından itibaren kademeli olarak daha destekleyici bir konuma gelmiştir. Rezerv opsiyonu mekanizmasıyla bankacılık sektörünün dış finansman şoklarına karşı dayanıklılığı artırılmıştır. Uygulanan söz konusu politika ve ihracat reeskont kredilerindeki artış döviz rezervlerini güçlendirmiştir.

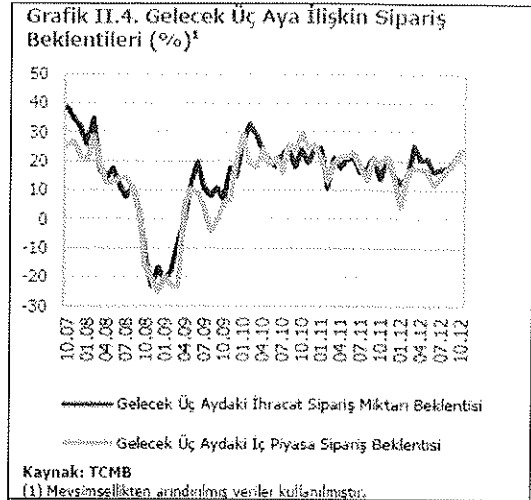
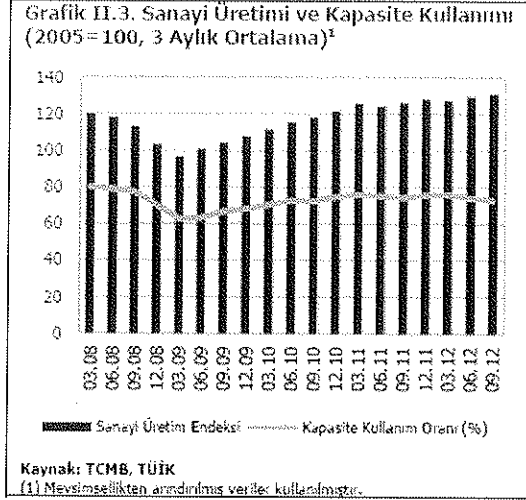
TCMB'nin destekleyici politikalarının ve küresel risk algılamasındaki kısmi iyileşmenin etkisiyle yurt içinde piyasa faiz oranları düşüş göstermiş olup, kredi faiz oranları ise piyasa faizlerine paralel olarak kademeli bir şekilde düşmektedir. Yılın son çeyreğinden itibaren hem arz hem de talep yönlü unsurların kredi hacmini destekleyici yönde çalışacağı düşünülmekte, tüketim talebindeki ılımlı toparlanmaya bağlı olarak büyümenin hız kazanması beklenmektedir. Önümüzdeki dönemde de TCMB, temel amacı olan fiyat istikrarının yanı sıra, finansal istikrarı da sağlamak amacıyla gereken her türlü tedbiri almaya devam edecektir.

2012 yılının ilk yarısında iktisadi faaliyet yavaşlamaya devam etmiş, büyüme kompozisyonu daha sağlıklı bir görünüme kavuşmuştur. GSYH, 2012 yılının birinci çeyreğinde yıllık yüzde 3,3, ikinci çeyreğinde yıllık yüzde 2,9 artmıştır. Böylece 2011 yılında yüzde 8,5 büyüyen milli gelir, 2012 yılının ilk

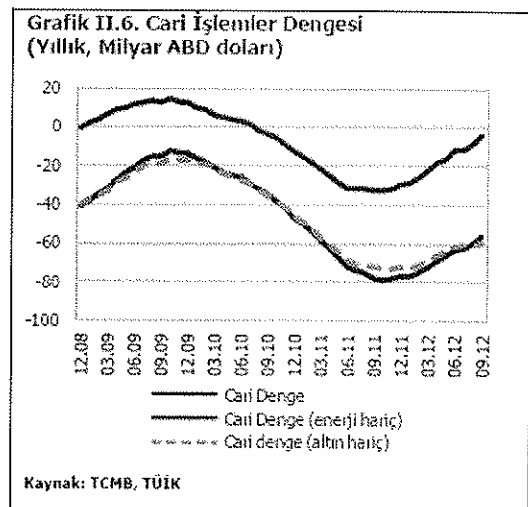
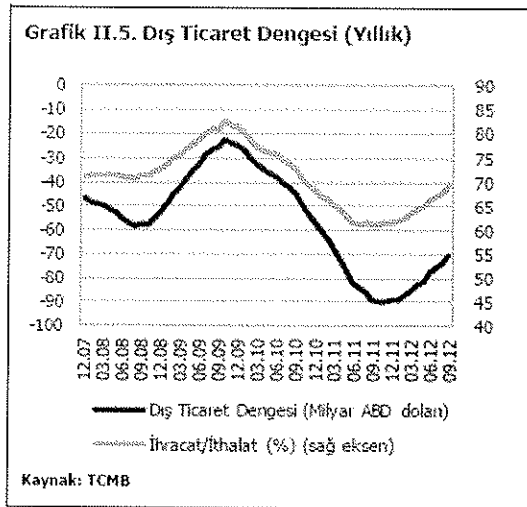
yarısında yıllık yüzde 4,9 artış göstermiştir. 2011 yılının ilk çeyreğinin ardından iktisadi faaliyetin ivme kaybettiği görülmektedir. Büyüme kompozisyonunun daha sağlıklı bir görünüme kavuşması, TCMB ve diğer otoritelerce alınan tedbirlerin ve uygulanmakta olan politikaların büyük ölçüde amacına ulaştığını göstermektedir. Nitekim, nihai yurt içi talep 2011 yılının ikinci yarısından itibaren yavaşlamaya başlamış, 2011 yılının son çeyreğinden itibaren net ihracat büyümenin temel sürükleyicisi olmuş, böylece talep kompozisyonundaki dengelenme sürmüştür. 2012 yılının ikinci çeyreği itibarıyla yıllık büyümeye katkılar incelendiğinde, net dış talep pozitif katkı yapan tek kalem olurken, nihai yurt içi talep ile stokların ise negatif etkisi olduğu görülmektedir. İhracatımızda önemli paya sahip olan ana ticaret ortağımız Euro Bölgesi'ndeki büyümenin zayıf seyri dış talebimizi sınırlamakla birlikte, son dönemde ihracat içerisindeki payı giderek yükselen Afrika ve Orta Doğu ülkelerinin ithalat talebindeki artışın etkisiyle 2011 yılının ikinci yarısından itibaren ihracat olumlu seyretmiş, yurt içi talebin yavaşlamasına bağlı olarak ithalat gerileme eğilimine girmiştir. Net ihracatın yıllık büyümeye yüksek oranlı katkı yapmasında net altın ihracatının etkisi not edilmelidir. Bu durumun dönemsel altın dış talebi artışından kaynaklandığı düşünülmektedir.

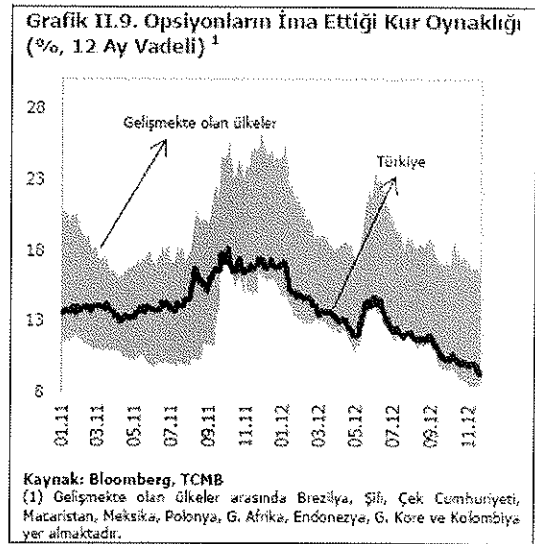
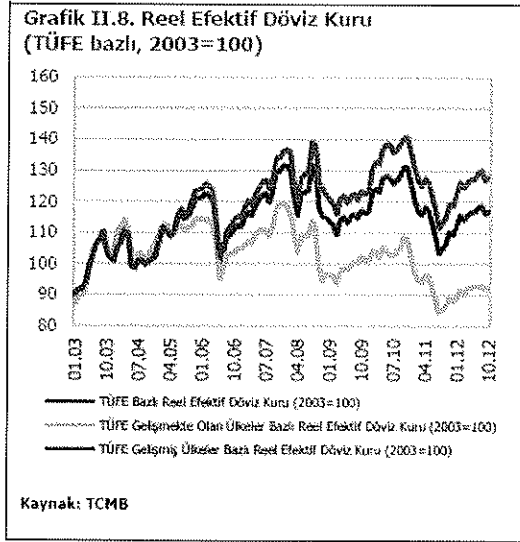
2012 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin veriler iktisadi faaliyetteki yavaşlamanın devam ettiğini göstermekle birlikte, öncü göstergeler yılın son çeyreği için tüketim talebinde ılımlı bir toparlanma eğilimine işaret etmektedir. Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalama imalat sanayi kapasite kullanım oranı bir önceki çeyrek ortalamasının altında gerçekleşirken, sanayi üretim endeksinin üç aylık ortalaması bir önceki çeyrek ortalamasına kıyasla sınırlı bir artış göstermiştir. Diğer taraftan, son döneme ilişkin öncü göstergeler iktisadi faaliyetin yılın son çeyreğinde artacağına işaret etmektedir. Nitekim, öncü göstergeler endeksi, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verileri ve Eylül ayına ilişkin gelecek üç ay iç ve dış piyasa sipariş beklentileri hafif bir toparlanma eğilimi sergilemektedir. Ekim ayında açıklanan OVP'de yılın son çeyreğinde net mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısının azalması, iç talebin ise nispi olarak toparlanması öngörüsü ile 2012 yılı büyümesinin yüzde 3,2 olması beklenmektedir.

Dış ticaret dengesindeki ve cari işlemler dengesindeki iyileşme sürmektedir. İhracattaki artış ile ithalattaki gerilemenin yılın üçüncü çeyreğinde de sürmesi sonucunda 2012 yılı Mart ayı itibarıyla yıllık 85,2 milyar ABD doları olan dış ticaret açığı, 2012 yılı Eylül ayı itibarıyla yıllık 70,1 milyar ABD dolarına gerilemiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise, 2012 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 63,4 iken 2012 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 69,3'e yükselmiştir. Dış ticaret dengesindeki iyileşmeye paralel olarak 2012 yılı Mart ayı itibarıyla yıllık 71,8 milyar ABD doları olan cari işlemler açığı, 2012 yılı Eylül ayı itibarıyla 55,8 milyar ABD dolarına gerilemiştir. Diğer taraftan, altın hariç cari işlemler açığındaki iyileşmenin ise daha sınırlı olduğu, 2012 yılı Mart ayı itibarıyla 68,4 milyar ABD doları olan söz konusu açığın 2012 yılı Eylül ayı itibarıyla 59,5 milyar ABD dolarına gerilediği görülmektedir. Enerji hariç cari işlemler açığı ise aynı dönemde 4 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. OVP'de 2011 yılında yüzde 10 olarak gerçekleşen cari işlemler açığının GSYH'ye oranının, 2012 yılı sonunda yüzde 7,3 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

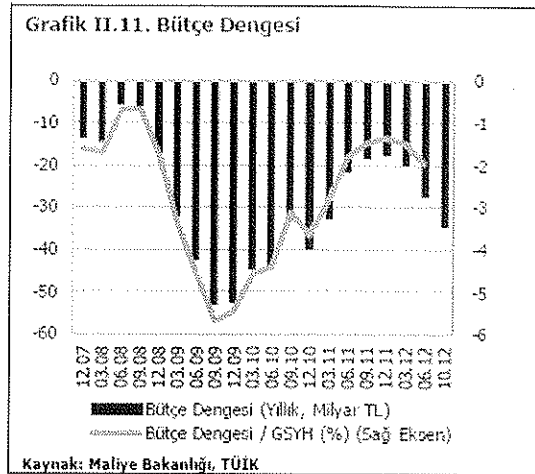
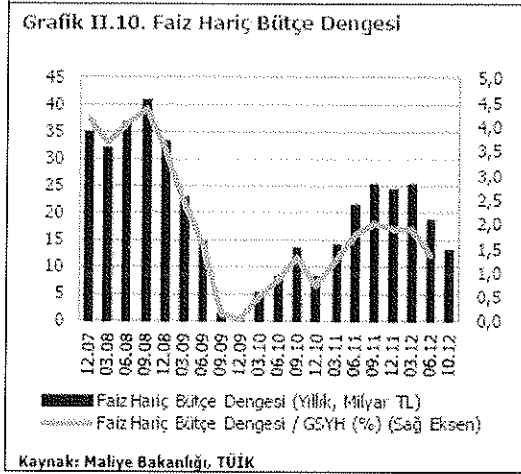

Küresel risk iştahındaki yükselişe paralel olarak gelişmekte olan ülkelerin risk primleri gerilemiş, ülkemiz reel efektif döviz kuru artış göstermeye başlamış, kur oynaklığı ise sınırlı kalmıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde birçok ülkenin genişletici yönde para politikası uygulaması sonucunda Haziran ayından bu yana risk iştahı artış göstermiş, gelişmekte olan ülkelere sermaye akımlarında tekrar canlanma eğilimi gözlenmiştir. Ülkemiz risk primi bu dönemde diğer gelişmekte olan ülkelere paralel hareket etmiştir. Küresel risk iştahındaki artış, başta cari açık olmak üzere makroekonomik göstergelere ilişkin verilerin beklenenden olumlu gelmesi ve uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings'in Kasım ayında Türkiye'nin uzun vadeli kredi notunu yükseltmesine bağlı olarak reel efektif döviz kurunda (REDK) artış yaşanmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin risk primlerindeki gerileme nedeniyle üçüncü çeyrekte döviz kuru oynaklıklarında düşüş eğilimi gözlenmektedir. Son dönemde gerek makroekonomik göstergelerin olumlu seyretmesi, gerek TCMB tarafından uygulanan politikalar Türk lirasının ima edilen oynaklığının gelişmekte olan ülkeler arasında düşük seviyelerde yer almasına katkıda bulunmuştur. TCMB'nin döviz kurunun seviyesine dair herhangi bir taahhütü bulunmamakla birlikte, makroekonomik ve finansal istikrar açısından aşırı oynaklığa kayıtsız kalınmaması önem taşımaktadır.

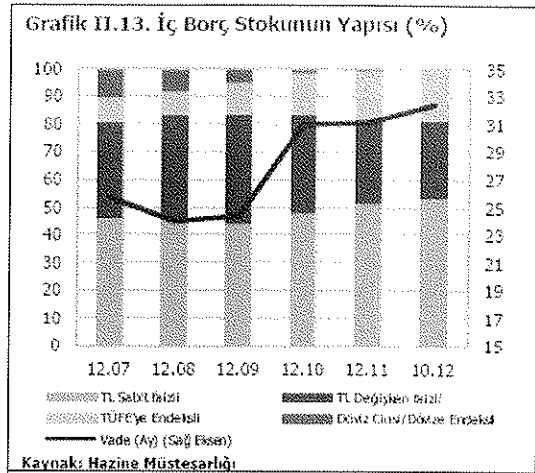
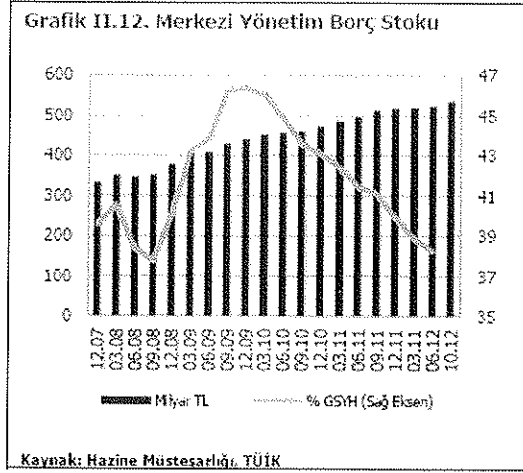
İktisadi faaliyetteki yavaşlamaya bağlı olarak vergi gelirlerinin artış hızındaki azalma ve faiz dışı harcamalardaki hızlanma nedeniyle bütçe performansında nispi bir zayıflama gözlenmektedir. 2012 yılının ilk üç çeyreğinde iktisadi faaliyette gözlenen dengelenme sürecine bağlı olarak vergi gelirlerinin artış hızındaki belirgin yavaşlama, esas olarak personel giderleri ve cari transferlerdeki hızlanma nedeniyle faiz dışı harcamalarda yaşanan artış ve "Kamu Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması Kanunu" kapsamında sağlanan gelirlerin bir önceki yıla göre azalmasının yol açtığı olumsuz baz etkisi nedeniyle bütçe performansında 2011 yılına kıyasla bir zayıflama görülmüştür. Bu gelişmeler sonucunda 2011 yılı sonunda 24,4 milyar TL olan merkezi yönetim faiz dışı bütçe fazlası, 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla yıllık 13,2 milyar TL'ye gerilemiştir. Merkezi yönetim bütçe açığı ise 2011 yılı sonunda 17,8 milyar TL tutarındayken, 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla yıllık 34,8 milyar TL'ye yükselmiştir. 2011 yılı sonunda milli gelirin yüzde 1,4'ü olan bütçe açığı, 2012 yılı Haziran ayı itibarıyla milli gelirin yüzde 2'sine yükselmiştir. Bununla birlikte, Eylül ayında gelirleri artırmaya yönelik olarak uygulamaya konulan mali önlemler çerçevesinde motorlu taşıtlara uygulanan ÖTV oranlarının, akaryakıt ve alkollü içkilerdeki maktu vergi tutarlarının ve tapu harcı bedellerinin artırılmasının yılın son çeyreğinde bütçe

gelirlerini olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Buna göre 2012 yılı için başlangıç olarak 329,8 milyar TL olması hedeflenen merkezi yönetim bütçe gelirleri, OVP'de yıl sonu itibarıyla 329,2 milyar TL olarak öngörülmektedir.

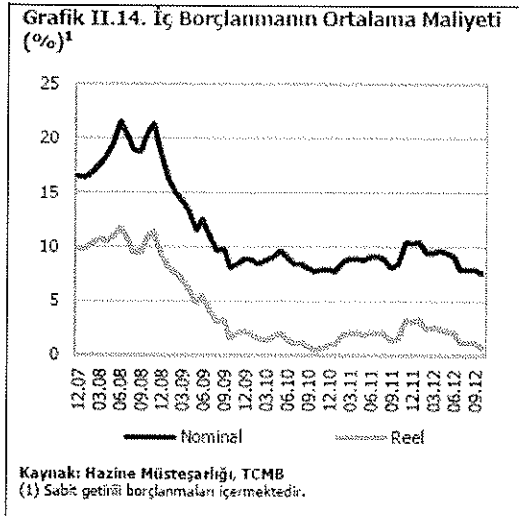

Kamu borç stoku göstergelerindeki olumlu seyir devam etmektedir. 2011 yılı sonu itibarıyla 2010 yılına kıyasla yüzde 9,5'lik artış göstererek 518,4 milyar TL'ye ulaşan merkezi yönetim borç stoku, 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla 536,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında yüzde 39,9 olan borç stokunun milli gelire oranı ise 2011 yılı Haziran ayı itibarıyla yüzde 38,2'ye gerilemiştir. 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla, merkezi yönetim borç stokunun yüzde 72,9'u iç borçlardan oluşmaktadır. İç borç stokunun yapısına bakıldığında, Türk lirası cinsinden sabit faizli borçlar ile TÜFE'ye endeksli borçların payının 2011 yılında ve 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla 2010 yılına kıyasla arttığı görülmektedir. Ayrıca iç borç stokunun vadesi uzamakta olup, 2011 yılı sonunda 31,1 ay iken 2012 yılı Ekim ayında 32,4 aya yükselmiştir. Merkezi yönetim iç borç stoku içinde döviz cinsi ve dövize endeksli borç stokunun payı 2012 yılı Şubat ayı itibarıyla sıfırlanmış olup, bu durum kur riskine olan duyarlılığın ortadan kalkması açısından olumlu değerlendirilmektedir. Ayrıca, sabit getirili kıymetlerin payının artması ve vadenin uzaması faiz değişikliklerine duyarlılığı azaltmaktadır.

Hazine Müsteşarlığı, 2011 yılında Japonya Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC) garantisiyle 10 yıl vadeli yüzde 1,87 kuponlu 180 milyar yen tutarında, 2012 yılında ise 10 yıl vadeli yüzde 1,47 kuponlu 90 milyar yen tutarında Hazine bonusu ihraç etmiştir. Ayrıca, tarihinde ilk defa olmak üzere 17 Eylül ve 3 Ekim 2012 tarihlerinde iki adet kira sertifikası ihracı gerçekleştirmiş olup, 17 Eylül 2012 tarihindeki ihraç yurt dışında, ABD doları cinsinden, 5,5 yıl vadeli ve 1,5 milyar ABD doları tutarında, 3 Ekim 2012 tarihindeki ise yurt içinde Türk Lirası cinsinden, 2 yıl vadeli ve 1,6 milyar TL tutarında gerçekleştirilmiştir. Her iki ihraca da oldukça yüksek talep gelmiş ve getiri oranları makul seviyelerde gerçekleşmiştir. Söz konusu ihraç, yurt içi tasarrufların artırılması, yatırımcı tabanının genişletilmesi ve finansman araçlarının çeşitlendirilmesi açısından olumlu değerlendirilmektedir. Ayrıca, Hazine'nin kira sertifikası ihraçlarının fonlama kaynaklarının ve yatırımcı tabanının genişletilmesi açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Kamunun borçlanma maliyetleri düşük seviyelerde olup, OVP'de önümüzdeki dönemde kamu maliyesinde sıkılaştırma öngörülmektedir. İç borçlanmanın maliyeti, 2009 yılı başından itibaren düşüş eğiliminde olup, 2011 yılında bir miktar artış gösterdikten sonra yeniden düşmeye başlamıştır. 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 7,5 olarak gerçekleşen faiz oranının, 12 aylık enflasyon beklentilerinden arındırıldığında yüzde 0,8 düzeyinde olduğu görülmektedir. Kamu maliyesine ilişkin olarak OVP'de sunulan çerçeve, iktisadi faaliyetteki yavaşlamanın da etkisiyle bütçe performansında 2012 yılında 2011 yılına göre bir miktar kötüleşme öngörmekle birlikte, kötüleşme izleyen yıllarda tedrici olarak azalacaktır. OVP'ye göre 2012 ve 2013 yıllarında 2011 yılına göre artış göstermesi öngörülen faiz dışı harcamalar 2014 yılından itibaren kademeli olarak azalacaktır. Ayrıca, yasal ve idari düzenlemelerle vergi gelirlerinin artırılarak 2013 yılından itibaren bütçe gelirlerinin artırılması, faiz dışı fazlanın yükseltilerek kamu borç stokunun GSYH'ye oranındaki düşüş eğiliminin sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Tablo II.1. Kamu Finansmanına İlişkin Temel Büyüklükler (GSYH'ye Oran, %)

	2012*	2013**	2014**	2015**
Merkezi Yön. Bütçe Dengesi	-2,3	-2,2	-2	-1,8
Merkezi Yön. Bütçe Gelirleri	22,9	23,6	23,1	22,6
Merkezi Yönetim Vergi Gelirleri	19,4	20,2	19,9	19,6
Merkezi Yön. Bütçe Harcamaları	25,3	25,7	25,1	24,4
Faiz Hariç Harcamalar	21,9	22,3	21,9	21,4
Toplam Kamu Faiz Dışı Fazlası (Program Tanımlı)	1,8	2	2,2	2,2
Merkezi Yön. Bütçe Dengesi (Program Tanımlı)	0,2	0,5	0,6	0,7
Merkezi Yön. Gelirleri (Program Tanımlı)	22	22,8	22,5	22,1
Merkezi Yön. Harcamaları (Program Tanımlı)	21,9	22,3	21,9	21,4
AB Tanımlı Nominal Borç Stoku	36,5	35	33	31

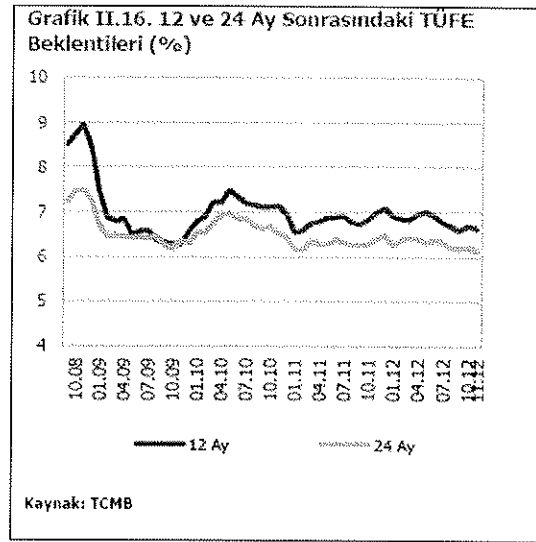
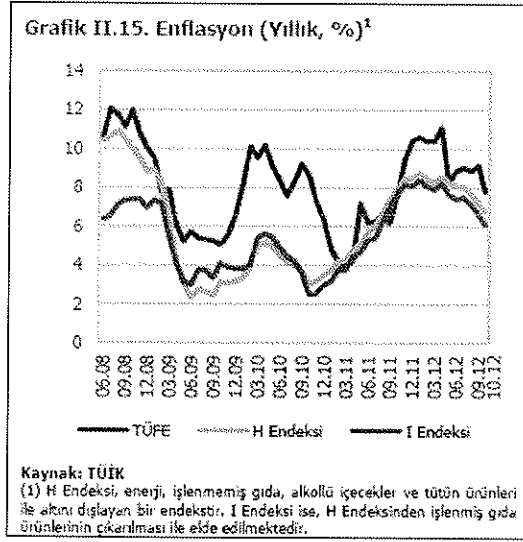
Kaynak: Orta Vadeli Program (2013-2015)

* Tahmin

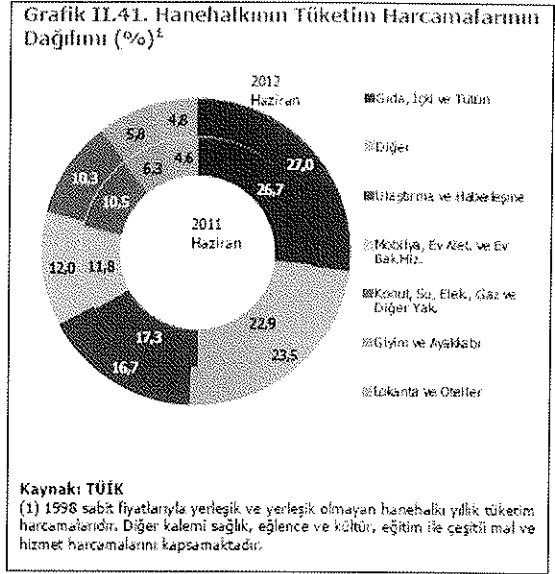
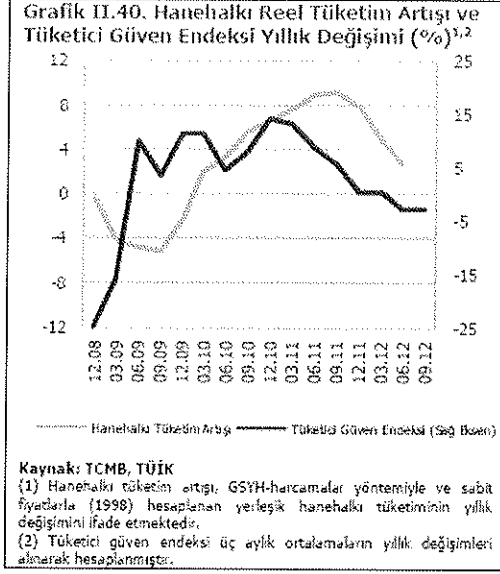
** Hedef

2012 yılının Mayıs ayında tek hanelere gerilemesine rağmen hedefin üzerinde seyreden enflasyonda, düşüş eğilimi yılın son çeyreğinden itibaren belirginleşmeye başlamıştır. 2012 yılı Nisan ayında yüzde

11,1'e yükselen yıllık tüketici fiyat endeksi (TÜFE) artışı, 2012 yılı Mayıs ayı itibarıyla hızlı bir düşüş sergilemiş ve sonrasında yatay seyretmiştir. Son dönemde petrol ve işlenmemiş gıda fiyatlarındaki artışlar ile kamu fiyat ayarlamalarına bağlı olarak enflasyon öngörülenin üzerinde seyretmiş olsa da, dördüncü çeyrekte enflasyondaki düşüş eğilimi belirginleşmeye başlamış ve TÜFE artışı 2012 yılı Ekim ayı itibarıyla yüzde 7,8 olarak gerçekleşmiştir. Döviz kuru ve ithalat fiyatlarında geçtiğimiz yıl gözlenen hareketlerin birikimli etkilerinin giderek azalması ve iktisadi faaliyette görülen yavaşlama sonucu, temel mal fiyatlarının yıllık artış oranı gerilemeye devam etmiştir. Hizmet fiyatları ise son dönemde ılımlı seyrini korumuştur. Önümüzdeki dönemde enflasyondaki düşüşün sürmesi beklenmekle birlikte, yönetilen/yönlendirilen fiyatlar ve enerji fiyatlarındaki artışlarla enflasyonun bir süre daha hedefin üzerinde seyredecek olması, fiyatlama davranışlarına dair temkinli bir duruş gerektirmektedir. Diğer yandan, temel enflasyon göstergelerinden H ve I endekslerinin yıllık artışı, temel mal grubu yıllık enflasyonuna paralel aşağı yönlü bir seyir izleyerek Ekim ayı itibarıyla sırasıyla yüzde 6,8 ve yüzde 6,1 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Enflasyon beklentileri ise, yönetilen/yönlendirilen fiyatlardaki ayarlamalara rağmen yatay seyretmektedir. 12 ve 24 ay sonraki yıllık enflasyon beklentileri, Kasım ayı sonunda sırasıyla yüzde 6,64 ve yüzde 6,13 değerlerini almış olup, beklentilerin orta vadeli hedef olan yüzde 5'e yakınsaması önem arz etmektedir.

Yurt içi talebi yavaşlatmaya yönelik alınan tedbirler sonuç vermiş ve hanehalkının tüketim harcamalarındaki artış yavaşlamıştır. Uygulanan parasal sıkılaştırma ile diğer otoritelerin aldığı tedbirler sonucunda faiz oranlarının artması ve küresel sorunların devam etmesi neticesinde hanehalkı tüketim harcamalarının artış hızı 2011 yılının son çeyreğinden itibaren gerilemeye başlamıştır. Öncü gösterge niteliğinde hareket eden TCMB tüketici güven endeksi son dönemde gerilemeye başlamış, beklentilerdeki bozulma tüketim harcamalarına da yansımıştır. Hanehalkının gıda, konut, mobilya, gaz ve elektriğe yönelik yaptığı harcamaların toplam tüketim harcamalarının yarısına yakın olduğu ve söz konusu harcama kalemlerinin paylarında bir önceki seneye göre önemli bir değişiklik yaşanmadığı görülmektedir.

İstihdamı artırmaya yönelik alınan tedbirler ve kriz sonrasında ekonomideki hızlı toparlanma istihdam olanaklarını artırmış ve işsizlik oranı gerilemeye devam etmiştir. Krizin etkisiyle artan işsizlik oranı, 2009 yılından itibaren azalma eğilimine girmiştir. Ancak, son dönemde işsizlik oranının gerilemesinde görülen yavaşlama, özellikle sanayi sektöründe istihdam yükselişini sınırlandırmış ve yeni iş olanakları yerine çalışılan saat endeksinin artmasına neden olmuştur. Nitekim, 2010 yılında hızlı bir şekilde artan çalışılan saat endeksinin artış hızı, 2011 yılında yatay seyretmiştir. Geleceğe yönelik iş bulma olanaklarına ilişkin hanehalkı beklentileri ise 2012 yılı Mart ayından bu yana azalmaktadır. İstihdamdaki ve brüt ücret ödemelerindeki artış, hanehalkı harcanabilir gelirini de olumlu etkilemektedir. Diğer taraftan, küresel ekonomiye dair belirsizlikler önümüzdeki dönemde istihdam artışını sınırlayabilecek bir diğer unsur olarak önemini korumaktadır. Bu çerçevede, hanehalkı açısından önemli risk unsurlarından biri olan işsizlik, özellikle krizle mücadele eden AB ülkelerinde büyük bir sorun olmaya devam etmektedir.

Önümüzdeki dönemde, küresel ekonomiye dair belirsizlikler ve sermaye akımlarında gözlenen oynaklıklar finansal istikrar açısından önemini korumakta, ülkemizin diğer gelişmekte olan ekonomilerden olumlu yönde ayrışması için OVP'de öngörülen mali çerçevenin ve yapısal reformların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Yurt içi talebin GSYH'nin uzun süre üzerinde seyretmesi finansal istikrara ilişkin risklerin birikmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle yurt içi talebin ve üretimin birlikte uyumlu bir şekilde büyümesi sağlıklı ve sürdürülebilir olacaktır. Ülkemizde yakın zamanda alınan tedbirlerle yurt içi talep ile üretim arasındaki uyumsuzluk giderilmeye başlanmış ve enflasyon kontrol altına alınmış olup, hanehalkı ve firma yükümlülüklerinin artış hızı yavaşlarken cari işlemler dengesindeki iyileşme devam etmektedir. Önümüzdeki dönemde tüketim talebindeki ılımlı toparlanmaya bağlı olarak büyümenin hız kazanması, enflasyonun aşağı yönlü eğilim göstermesi beklenmektedir. Orta ve uzun vadede ise büyüme hızının üç temel belirleyicisi fiyat istikrarı, finansal istikrar ve verimlilik artırıcı yapısal reformlardır. Enflasyonun tek hanelere indirilmesi Türkiye'nin büyüme potansiyelinin önündeki en büyük engeli ortadan kaldırmıştır. Enflasyonun yüzde 5'lik hedef etrafında istikrar kazanması hem büyüme hem de finansal istikrar açısından ilave faydalar sağlayacaktır. Ayrıca, finansal istikrar açısından kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon her zaman olduğu gibi önem arz etmektedir. Bu çerçevede 2011 yılı Haziran ayında kurulan Finansal İstikrar Komitesi (FİK) önemli bir görev ifa etmektedir.

Bununla birlikte, küresel ekonomiye dair belirsizlikler sürmekte, gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarındaki oynaklık devam etmektedir. Küresel ekonominin henüz arzu edilen ölçüde toparlanamaması gelişmiş ülkelerde parasal genişleme politikalarının devam etmesine neden olmaktadır. Kısa vadeli sermaye akımlarında yaşanabilecek ivmelenme, hızlı kredi genişlemesi ve ulusal para üzerinde oluşabilecek değerlenme baskısı, ülkemizi makro finansal risklere maruz bırakabilecek ve ekonomimizdeki dengelenme sürecini yavaşlatabilecektir. Bu belirsizlik döneminde, esnek politikalar önemini korumakta olup, gerektiğinde kullanılmak üzere TCMB'nin elinde çeşitli politika araçları bulunmaktadır. Bankamız küresel ekonomideki gelişmeleri yakından izleyerek yurt içi piyasalarda istikrarı sağlamak için gerekli tedbirleri almaya devam edecektir. Ülkemizde yapılan yatırımların olabildiğince ulusal tasarruflarımızla karşılanması sürdürülebilir büyümenin önkoşullarından biridir. Bu nedenle önümüzdeki dönemde gerek büyümenin, gerek finansal istikrarın desteklenmesi ve ülkemizin diğer gelişmekte olan ekonomilerden olumlu yönde ayrışması için OVP'de öngörülen tasarruf artırıcı tedbirlerin, mali çerçevenin ve diğer kurumsal ve yapısal düzenlemelerin hayata geçirilmesi de büyük önem arz etmektedir.

4. SEKTÖREL GÖRÜNÜM

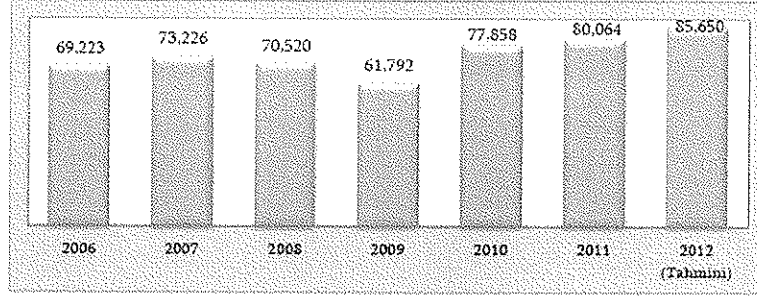
4.1. SEKTÖRÜN DÜNYA EKONOMİSİ VE AVRUPA ÜLKELERİNDEKİ DURUMU

Otomotiv sektörü, dünyanın en büyük yatırımlarının gerçekleştiği sektörlerden birisidir. Sektörde, Ar-Ge ve üretim kapsamında 85 Milyar Euro'luk yatırım harcaması gerçekleştirilmekte ve yatırım yapılan ülkelerde 433 Milyar Euro'nun üzerinde vergi geliri sağlanmaktadır. Otomotiv sektörünün 2 Trilyon Euro civarında cirosu bulunmaktadır. Bu veri, dünyada ilk sıralarda yer alan sayılı büyüklükteki ülkelerin ekonomisine karşılık gelmektedir. Diğer bir ifadeyle, eğer otomotiv sektörü bir ülke olsaydı, bu ülke dünyanın altıncı büyük ekonomisi olacaktı. Dünya ekonomisi ölçeğinde bu kadar büyük bir paya sahip olan sektör 8 milyondan fazla doğrudan istihdama sahiptir. Bu rakam dünya imalat sektörü istihdamının yüzde 5'inden daha fazladır.

Dünya otomotiv sektöründe dolaylı istihdam ile birlikte 50 milyondan daha fazla kişinin istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Dünya otomotiv sanayisinde küresel ölçekte 20 civarında ülkede faaliyet gösteren yaklaşık olarak 50 adet motorlu taşıt üreticisi firma bulunmaktadır. Üretim genel olarak otomobil ve ticari araç olarak sınıflandırılmaktadır. Sanayide yapılan üretimin yüzde 90 gibi büyük çoğunluğunu otomobil ve kamyonetlerden oluşan hafif araçlar sınıfı oluşturmaktadır. Üretim adetleri otomobil sınıfına göre nispeten az olan diğer araç sınıfları (minibüs, midibüs, otobüs, kamyon, çekici vb.) ise istatistiklerde ticari araçlar olarak anılmaktadır.

Şekil 1'de 2006–2012 yılları arasında dünyadaki motorlu taşıt üretim adetleri verilmiştir. Toplam üretim adetlerine bakıldığında üretimin sürekli olarak arttığı ancak son yıllarda yaşanan küresel ekonomik krizle birlikte üretimin düştüğü gözlemlenmektedir. 2009 yılında gerçekleşen 61,8 milyon adet araç üretimi 2010 yılında %26 oranında artarak 77,9 milyon adede yükselmiştir. 2011 yılında ise dünya otomotiv sanayi, 80 milyon adet seviyesini aşarak rekor derecede bir üretim gerçekleştirmiştir. 2012 yılı 2. Çeyrek sonuçlarına göre 2012 yılı dünya toplam otomotiv üretiminin geçen yıla oranla %6,3 artarak, 85 milyon 650 bin adede ulaşacağı tahmin ediliyor. 2013 yılında ise dünya otomotiv üretiminin bir önceki yıla göre %7,1 artışla 91 milyon 718 bin adede ulaşması bekleniyor.

Şekil 1. Dünyadaki Motorlu Taşıt Üretimini Yıllara Göre Değişimi (Milyon Adet)

Kaynak: OICA

Dünyada 2007-2011 yılları arasında ülkelere göre motorlu araç üretim rakamlarını gösteren Tablo 1'in incelenmesinden de anlaşılacağı üzere; 2009 yılında dünya üretiminde 17'inci sırada olan Türkiye, 2010 yılında 16'ncı sıraya yükselmiş, ancak 2011 yılında tekrar 17'inci sıraya gerilemiştir. 2011 yılı Ocak-Haziran döneminde üretim 621 bin adet iken 2012 yılı aynı döneminde üretim %9,2 azalarak 564 bin adet olmuştur.

Tablo 1. 2007-2011 Dönemi Ülkelere Göre Motorlu Araç Üretim Rakamları

	2007	2008	2009	2010	2011
1	Japonya 11.596.327	Japonya 11.575.644	Çin 13.790.994	Çin 18.264.667	Çin 18.418.876
2	ABD 10.780.729	Çin 9.299.160	Japonya 7.934.516	Japonya 9.625.940	ABD 8.653.560
3	Çin 8.881.456	ABD 8.693.541	ABD 5.708.852	ABD 7.761.440	Japonya 6.398.654
4	Almanya 6.213.460	Almanya 6.045.730	Almanya 3.209.857	Almanya 5.905.985	Almanya 6.311.318
5	G. Kore 4.086.308	G. Kore 3.826.682	G. Kore 3.512.926	G. Kore 4.371.941	G. Kore 4.657.094
6	Fransa 3.015.854	Brezilya 3.215.976	Brezilya 3.182.017	Brezilya 3.648.358	Hindistan 3.936.448
7	Brezilya 2.977.150	Fransa 2.568.978	Hindistan 2.632.094	Hindistan 3.536.783	Brezilya 3.406.250
8	Japonya 2.889.793	Japonya 2.541.644	Japonya 2.170.078	Japonya 2.387.900	Meksika 2.660.037
9	Kanada 2.578.790	Hindistan 2.332.328	Fransa 2.047.658	Meksika 2.345.124	Japonya 2.353.682
10	Hindistan 2.253.729	Meksika 2.167.944	Meksika 1.561.052	Fransa 2.229.423	Fransa 2.294.889
11	Meksika 2.095.245	Kanada 2.082.241	Kanada 1.490.632	Kanada 2.071.026	Kanada 2.134.893
12	UK 1.750.253	Rusya 1.790.301	İran 1.395.421	Tayland 1.644.513	Rusya 1.988.036
13	Rusya 1.660.120	UK 1.649.515	UK 1.090.139	İran 1.598.654	İran 1.648.505
14	Tayland 1.287.346	Tayland 1.393.742	Tayland 999.376	Rusya 1.403.244	Tayland 1.478.460
15	İtalya 1.284.312	Türkiye 1.147.110	Çek C. 974.569	UK 1.393.463	UK 1.463.999
16	Türkiye 1.099.413	İran 1.051.430	Polonya 884.133	Türkiye 1.094.557	Çek C. 1.159.834
17	İran 997.240	İtalya 1.023.774	Türkiye 869.605	Çek C. 1.076.385	Türkiye 1.189.131
18	Çek C. 938.648	Çek C. 946.567	İtalya 843.239	Polonya 869.376	Polonya 837.948

Kaynak: OICA

AB'de ise 2009 yılında gerçekleşen 12.3 milyon araç üretimi 2010 yılında %12 oranında artarak 13.8 milyon adede yükselmiştir. 2011 yılında ise, üretim artışı devam etmiş ve üretim 14,3 milyon adet şeklinde gerçekleşmiştir. Şekil 2'de AB'de 2008-2012 yılları arasında toplam araç üretimi rakamları gösterilmiştir. AB (27) ve EFTA ülkeleri toplamına göre otomotiv pazarı 2012 yılı Ocak-Haziran döneminde, 2011 yılına göre %6,8 daraldı ve 7.827.780 adet seviyesine geriledi. 2011 yılı ilk altı ayında ise 8.399.489 adet satış gerçekleşti.

2011 yılı Avrupa otomotiv pazarında 4. çeyrekte başlayan daralma, 2012 yılı ilk altı ayında da aylar itibari ile devam etti. 2009 yılında AB toplam üretiminde 7'inci sırada olan Türkiye, 2010 yılında 5'inci sırada yer almasına rağmen, 2011 yılında 6'ıncı sıraya gerilemiştir. Araç kategorisi bazında ise, ticari araç üretiminde AB'de ilk sırada yer alan Türkiye, otomobil üretiminde 7'inci sırada yer almıştır. Otomotiv sektörünün AB'de doğrudan istihdamı 2,2 milyon kişidir. Bu rakam dolaylı istihdamla

birlikte 9,8 milyon kişiye çıkmaktadır. AB otomotiv sektöründe doğrudan istihdamın toplam imalat sektöründeki payı yüzde 6,5; dolaylı istihdamın ise yüzde 28,3'tür.

4.2. SEKTÖRÜN TÜRKİYE'DEKİ GENEL DURUMU

Türkiye'de otomotiv sektörü 1960'lı yıllardan itibaren önemli gelişmeler kaydetmiştir. Sektör, 1990'lı yıllarda ihracata yönelik rekabetçi bir nitelik kazanmış ve 1990'lı yılların sonlarına doğru Türkiye'de dünyanın önde gelen otomotiv firmalarının Türk ortaklarla kurdukları tesislerle birlikte önemli bir konum elde ederek bunlardan bazıları ortak oldukları yabancı otomotiv firmalarının ihracat üssü haline gelmiştir. İhracatta yaşanan bu büyüme, önde gelen üreticilerin Türkiye'deki tesisleri küresel üretim planlarına dâhil etmesiyle ortaya çıkmıştır. Küresel ve bölgesel satış amacıyla her geçen gün daha çok sayıda model Türkiye'de üretilirken, Türkiye'de üretilmeyen diğer araçlar ise ithal edilmektedir. Türkiye'nin bu şekilde küresel üretim planlamasına dâhil olması, AB ile yapılan ve 1996'dan beri yürürlükte olan Gümrük Birliği ile mümkün olmuştur.

Bugün gelinen noktada, üretim ve pazarlama alanlarında küresel entegrasyon büyük oranda tamamlanmıştır. Otomotiv sektörü, üretimde kalite yönetimi ve verimlilikteki yetkinliğini, küresel ve gelişmiş pazarlara yaptığı ihracat ile kanıtlamıştır. Türkiye otomotiv sektöründe uygulanan üretim yöntem ve teknolojileri, uluslararası düzeyde ana firmaların kullandıkları yöntem ve teknolojilerle eşdeğerdedir. Dünya otomotiv sanayisinin başlangıcından 1970'li yıllara kadar süren, "ölçek ekonomisi" ilkesine dayalı, esnek olmayan bant tipi üretim teknolojisi, model değişim süresinin uzun olması ve çalışanlara sorumluluk bilinci verilmeyişi gibi önemli sakıncaları beraberinde getirmiştir. 1970'li yıllarda Japonya tarafından başlatılan yalın üretim otomotiv sanayisinde önemli bir devrim olmuştur. Yalın üretim anlayışı "ekonomiklik" anlayışı ile atölye tipi üretimin "esneklik" anlayışını birleştirmiştir. Bu anlayışın beraberinde getirdiği, sürekli iyileştirme, tam zamanında üretim gibi uygulamalar bir yandan yaratıcılığı ve çalışanların işletmeye olan bağlılığını arttırmış, diğer taraftan da üretim maliyetlerinde tasarruf yapılmasına imkân sağlamıştır.

Türkiye'de de üretim için işbirliği yapılan küresel firmalarla Türkiye'deki ortakları arasındaki yoğun entegrasyonun gerçekleşmesi "ihracata yönelik rekabetçi bir sanayi niteliği" sürecini başlatmış ve geliştirmiştir. Bu nedenle otomotiv sanayinde uygulanan üretim yöntem ve teknolojileri, uluslararası düzeyde ve ana firmaların kullandıkları yöntem ve teknolojilerle eşdeğerdir. Ayrıca özellikle son yıllarda gelişen Ar-Ge olanak ve kapasitesi ile Türkiye'deki otomotiv sanayi de, üretim yöntemleri ve ürün teknolojilerini geliştirme çabalarını arttırmaktadır. Otomotiv sektörü genel olarak, karayolu taşıt araçları (binek otomobil, otobüs, minibüs, midibüs, çekici, kamyon, traktör vb.) ve bu araçların üretiminde kullanılan parçaları imal eden bir sanayi dalı olarak tanımlanmaktadır. Otomotiv sektörü, tüm sanayileşmiş ülkelerde ekonominin lokomotifini olarak kabul edilmektedir. Bunun sebebi, diğer sanayi dalları ve ekonominin diğer sektörleri ile çok yakından ilişkili olmasıdır. Bu sektörde meydana gelen değişimler ekonomiyi önemli derecede etkilemektedir.

Otomotiv sanayinde ana sanayi olarak adlandırılan motorlu taşıt aracı üreticileri ile yan sanayi olarak adlandırılan aksam, parça ve sistem üreticileri arasında karşılıklı bağımlılık vardır. Uzun vadeli, şeffaf ve karşılıklı güvene dayalı ilişkilerin temelini oluşturan bu bağımlılık gelecekte sadece üretimde değil tasarım alanının da geliştirilmek zorundadır. Özellikle sanayinin toplam rekabet gücünü geliştirmek ve daha yüksek katma değer yaratmak üzere yeni stratejik hedeflerin belirleneceği önümüzdeki dönemde bu konu daha da önem kazanmaktadır. Otomotiv yan sanayi firmalarının, bazı mamuller dışındaki tüm parçaları içeren ürün gamı, ülkemizde imal edilen taşıt araçlarının yüzde 85-90 oranında yerli imal edilmesine imkan verecek çeşitliliktedir. Taşıt araçları imalat sanayine yönelik üretim yapan firmalarca imal edilen başlıca ürün gruplarını aşağıdaki şekilde sınıflandırmak mümkündür:

1. Komple motor ve motor parçaları
2. Aktarma organları
3. Fren sistemleri ve parçaları
4. Hidrolik ve pnömatik aksamlar
5. Süspansiyon parçaları
6. Emniyet aksamları
7. Kauçuk ve lastik parçalar
8. Şasi aksam ve parçaları
9. Dövme ve döküm parçalar
10. Elektrik ekipmanları ve aydınlatma sistemleri
11. Akü
12. Oto camları
13. Koltuklar

Türk otomotiv yan sanayi gerek üretim miktarı gerekse kalite olarak iç piyasada kendini kabul ettirmenin yanında, uluslararası pazarlarda rekabet gücüne ulaşmış bulunmaktadır. Sektör, teknolojik olarak kendini geliştirmiş, üretim kapasitesi ve verimlilik açısından da büyük bir aşama kaydetmiştir. Sektördeki firmaların büyük bölümü ISO kalite belgelerini almış ve dış pazarlara yönelik üretimlerini arttırmışlardır. Otomotiv yan sanayi dalında gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında faaliyet gösteren firmalara ve bununla birlikte yenileme pazarına doğrudan veya dolaylı olarak ana sanayi tarafından belirlenen teknik dokümanlarına uygun orijinal ve eşdeğer mamul, yarı mamul ve sistem üretilmektedir. Ancak daha yüksek yerli katkı için "motor-vites kutusu ve diferansiyel kutusu"ndan oluşan güç ünitesi ile "elektrik/elektronik kontrol sistemleri"nin de seri olarak üretimi gereklidir.

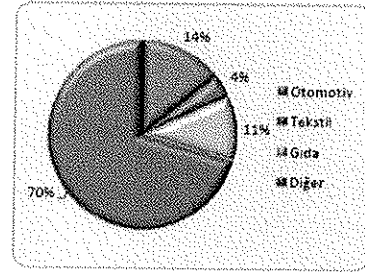
4.3. SEKTÖRÜN ALT SEKTÖRLERİ VE ETKİLEŞİMDE OLDUĞU DİĞER SEKTÖRLER

Otomotiv sektörü, ekonomiye katkısı ve diğer sektörlerle öncülük etmesi açısından en önemli sektörlerden birisidir. Otomotiv sanayi sahip olduğu yapı nedeni ile birçok sektörle bağlantısı olan bir sektördür. Bu sektörler üzerinde oldukça fazla etkisi olması; otomotiv sektörünün bulunmuş olduğu ülkenin ekonomisi üzerinde büyük bir etkiye sahip olmasına neden olmaktadır. Otomotiv sanayi demir-çelik, hafif metaller, petro-kimya, lastik, plastik gibi temel sanayi dallarının başlıca ürün alıcısıdır ve otomotiv sektöründeki teknolojik gelişmelerin paralelinde bu sektörleri de teknolojik gelişmeye zorlayan ve katkı sağlayan bir sektördür. Turizm, alt yapı ve inşaat ile ulaştırma ve tarım sektörlerinin gerek duyduğu her çeşit motorlu araçlar otomotiv sektörü ürünleri ile sağlanmaktadır. Bu nedenle sektördeki değişimler, ekonominin tümünü yakından ilgilendirmektedir. Otomotiv sektörü kendi bünyesi dışında, hammadde ve yan sanayi ile nihai ürünlerin tüketiciye ulaşmasını sağlayan pazarlama, bayii, servis, akaryakıt, finans ve sigorta sektörleriyle de yakından ilişkili olup savunma sanayinin gelişmesine de en önemli desteği veren sanayi dalı niteliğindedir. Gelişmiş pazarlardaki çevreye ve güvenliğe yönelik yüksek standartlar ve tüketici istekleri, otomotiv sanayinde yoğun bir teknolojik gelişmeye yol açmaktadır. Bunun sonucu olarak, müşteri tercih ve beklentileri büyük oranda değişikliğe uğramakta ve bütün ürün segmentasyonu değişmektedir.

Otomotiv sanayi tedarik zinciri içinde doğrudan ve dolaylı olarak çok geniş istihdam olanakları sağlayan bir sanayi dalıdır. Tedarik zinciri ham madde ve tüketici arasındaki tüm işlevleri kapsamaktadır. Burada hedef, tüketicinin talepleri doğrultusunda rekabetçi bir üretimi gerçekleştirmektir. Tedarik zinciri içinde kalite, maliyet, lojistik ve tasarım/teknoloji yönetimi ortaktır. Özellikle araç üretimi ile ham madde ve aksam parça üretiminin tam bir uyum içinde bulunması gerekir. Bu amaçla her alanda motorlu taşıt aracı üretim ile aksam parça üretimi yapan kuruluşlar arasında uzun vadeli stratejik işbirliğini kurulması gereklidir. Otomotiv sanayinin diğer sektörlerle göre durumunun değerlendirilebilmesi için ISO tarafından, üretimden satışlar, satış hasılatı, brüt katma

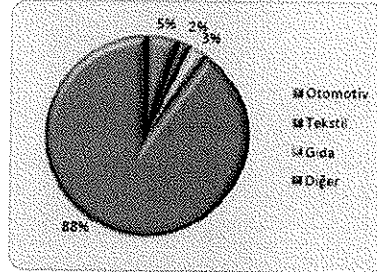
değer, öz kaynak, net aktifler, vergi öncesi dönem karı/zararı, ihracat ve istihdam kriterleri çerçevesinde hazırlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasına göz atmakta fayda bulunmaktadır. Bu kapsamda otomotiv sektörü, tekstil ve gıda sektörleri ile kıyaslanmıştır. 1982-2011 yılları arasındaki ISO 500 çalışmaları incelendiğinde, otomotiv firmalarının çok büyük başarıları ulaştıkları görülmektedir. Özellikle firmaların büyüklüklerini belirleyen "üretimden satışlar" kriteri eğrisi otomotiv sektöründe sürekli artış göstermiştir. Buna göre 500 büyük firma arasında otomotiv sanayinin payı 1982'de yüzde 5,6; 1992'de yüzde 10,2; 2003'te yüzde 13,2; 2007'de yüzde 15,6 iken, küresel kriz nedeni ile 2008 yılında yüzde 12,7'ye gerilemiş ise de 2011'de yüzde 14'e çıkmıştır. Gıda sektörünün payı ise yüzde 11 olmuştur.

Şekil 5- Üretimden Satışlarda Sektörel Paylar (ISO 500)

Kaynak: OSD, ISO

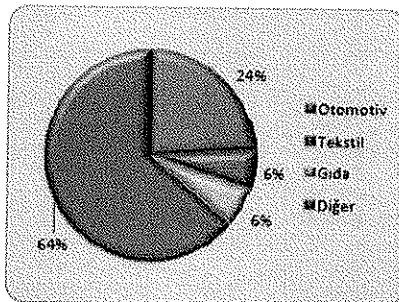
Şekil 6- Brüt Katma Değerde Sektörel Paylar (ISO 500)

Kaynak: OSD, ISO

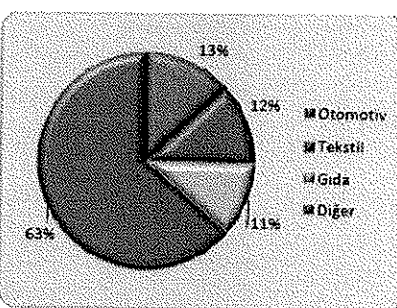
2011 yılında, otomotiv sanayinin brüt katma değerdeki payı yüzde 5 olmuştur. Bu kapsamda gıda sektörünün payı ise yüzde 3'tür. Türkiye'deki otomotiv ana ve yan sanayi, 500 büyük sanayi kuruluşu arasında ihracatçı otomotiv firmalarının payı 1983-1999 yılları arasında yüzde 3 ilâ yüzde 10 arasında seyrederken, 2003 yılı itibarı ile artmaya başlamıştır. 2007 yılında 500 büyük sanayi kuruluşu arasında yüzde 30 seviyesini aşan sektör, kriz nedeni ile 2008'de yüzde 25, 2011 yılında ise yüzde 24 olmuştur. Tekstil sektöründe bu pay yüzde 6 olmuştur. Otomotiv sanayinde ücretli çalışanların payı ilk 500 sanayi kuruluşu içinde 1983'te sadece yüzde 3,1 iken bu oran istikrarlı bir artış ile 2008 yılında yüzde 14'e yükselmiştir. 2011 yılında ise bu pay yüzde 13 olmuştur. Aynı yıl tekstil sanayinde bu pay yüzde 12'dir.

Şekil 7- İhracatta Sektörel Paylar (ISO 500)

Kaynak: OSD, ISO

Şekil 8- İstihdamda Sektörel Paylar (ISO 500)

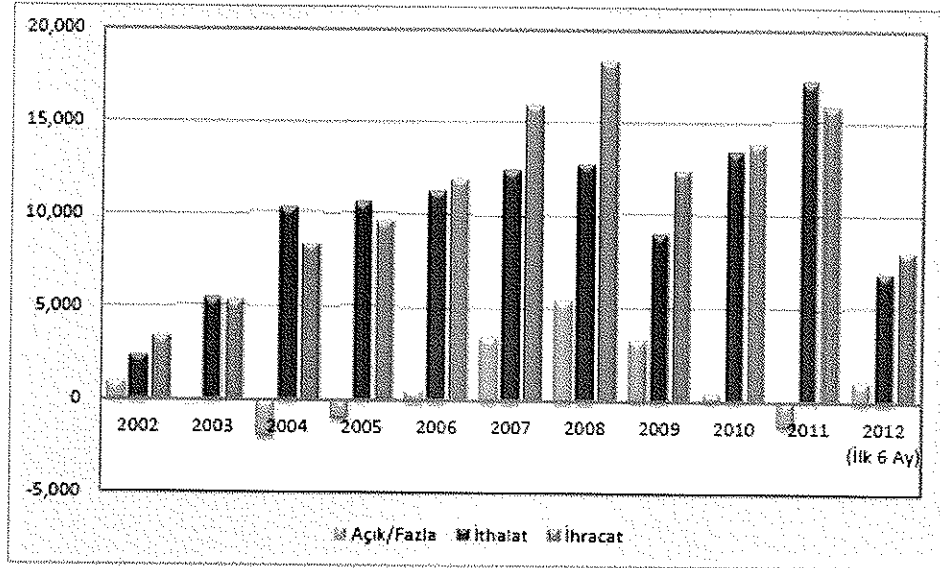
Kaynak: OSD, ISO

4.4. SEKTÖRÜN DIŞ TİCARETİ

Otomotiv sektöründe gerek ithalat anlamında gerekse ihracat anlamında birçok ürün dış ticarete yer almaktadır. Bu sektörde ithalat ve ihracat dengesi oldukça önemlidir. İthal ve ihraç edilen mamullerin mali yükü oldukça fazladır. Bu yükün dengede tutulması ülke ekonomisi için oldukça önemlidir. Otomotiv sektörü piyasadaki değişimlerden çok hızlı etkilenmektedir. Bu nedenle yıldan yıla bu sektörde dalgalanmaların fazla oluşu son derece normal karşılanmaktadır. Türkiye'nin yıllara göre otomotiv ihracat ve ithalat verilerinin gösterildiği Şekil 11'den de görülebileceği üzere, 2011 yılında GTİP 87.00 kapsamındaki motorlu kara taşıt araçları dış ticaretinde, toplam 17,2 milyar dolar ithalata karşılık 15,8 milyar dolar ihracat gerçekleşmiştir. 2007, 2008 ve 2009 yıllarında 3 ilâ 5 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşen dış ticaret fazlası yaşanan küresel kriz nedeniyle 2010 yılında azalarak 394 milyon dolara gerilemiştir. 2011 yılında ise ülkemiz otomotiv dış ticaret dengesi, eksiye düşerek 1,4 milyar dolar dış ticaret açığı vermiştir. 2012 yılı Ocak-Haziran döneminde ise bu durum düzelmiş, 6,8 milyar dolar ithalata karşılık 8 milyar dolar ihracat gerçekleşmiştir.

2011 yılında toplam taşıt aracı ihracatı, 2010 yılına göre yüzde 5 artarak 791 bin adet olmuştur. 2012 yılı Ocak-Haziran döneminde ise toplam taşıt aracı ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 6 oranında azalarak 393 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Otomotiv sanayi, 2012 yılı ilk 6 aylık dönemde gerçekleşen ihracatı ile sektörel sıralamada birinci sırada yer almış ve toplam ihracattaki payı yüzde 14 düzeyinde gerçekleşmiştir. 500 büyük sanayi kuruluşu arasında bu pay yüzde 24 olmuştur. İhracatta AB'nin ağırlıklı pazar olması önemli bir ihracat planlamada önemli bir üstünlük sağlarken aynı zamanda risk unsuru da oluşturmaktadır. Bu nedenle ihracatın diğer pazarlarda da geliştirilmesi gerekmektedir.

Şekil 11. Yıllar İtibariyle Otomotiv Sektörü Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Kaynak: TÜİK

4.5. SEKTÖRÜN 2013-2023 PROJEKSİYONU

Dünyada ekonomik ve sosyal anlamda gelişmiş ülkelerin tümü (ABD, Japonya, AB üyesi birçok ülke) uzun dönemli toplumsal, ekonomik ve siyasi hedefleri ile uyumlu bir bilim ve teknoloji vizyonu geliştirmişlerdir ve bu vizyonu güncellerken teknoloji öngörüsü çalışmalarını etkin bir araç olarak

kullanılmaktadırlar. Ancak, ortaya konulan belgelerin, genel geçerliliği tartışmasız unsurlar içermelerine ve önemli bazı kurumsal ve yasal değişiklikler getirmelerine karşın, hedefleri bakımından tam olarak uygulamaya konuldukları söylenemez. Bunun nedenleri olarak, bilim ve teknoloji alanında paylaşılan bir ülke vizyonunun ortaya konulamamış olması ve önerilen politikaların ilgili bütün kesimler tarafından ortaklaşa sahiplenmelerinin sağlanamaması gösterilebilir. Bu tür bir vizyonun oluşturulması doğrultusunda 2002-2003 yıllarında TÜBİTAK'ın koordinasyonunda yürütülen Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Çalışması çerçevesinde yapılan bir çalışmanın sonucunda oluşturulan raporda, Türkiye otomotiv sektörünün gelecek yıllarda teknoloji alanındaki yetkinliklerine dayandırılan senaryolar üretilmiştir.

Bu senaryolarda tüm aktörlerin üzerinde anlaştıkları nokta; Türkiye'nin son yıllarda otomotivde bir üretim merkezi olmasının yabancı firmaların kendi stratejilerine bağlı olarak geliştiği ancak üretim merkezi özelliğini korumak için teknoloji ve ölçekten kaynaklanan sorunların var olduğudur. Bu sorunlara çözüm üretilmemesi halinde söz konusu avantajların da kaybedilme tehlikesi vardır. Söz konusu çalışmada Otomotiv Sanayinin 2023 Yılına Uzanan Gelecek Vizyonu ve Hedefleri arasında aşağıdaki hususlar vurgulanmıştır:

1. Yoğun rekabet nedeni ile, motorlu taşıt aracı üreticileri arasında yaşanan birleşmeler artarak devam edeceğinden dolayı, her biri yaklaşık 10 milyon adet/yıl kapasiteli en çok 5 üretici şirketin oluşacağı görülmektedir. Yaşamakta olan birleşmeler ve küresel işbirliği daha da artacağından, Türkiye'yi de etkileyerek sektördeki üretim belirli şirketlerde kalacaktır.
2. Üreticiler üretim alanlarını da geliştirmekte olan ülkelere daha fazla kaydırarak bunun yerine tasarım, Ar-Ge, teknoloji ve satış sonrası hizmet alanları gibi daha yüksek katma değer yaratan alanlarda yoğunlaşacaklardır. Çin Halk Cumhuriyeti yeni üretim ve Ar-Ge potansiyeli ile sanayici ülkelere eklenecektir.
3. Aksam parça üretiminde de benzer oluşumlarla firma sayısı azalacak, bunlar ile motorlu taşıt üreticileri daha organik ve uzun vadeli iş ortaklığı temeline dayanan bir yapılanmaya gidecektir. Pazarlarda etkinlik daha çok Ar-Ge ile sağlanacaktır.
4. Yeni ürün geliştirmek amacı ile Türkiye'deki şirketlere daha fazla görev düşecek ve Türkiye'de otomotiv alanındaki inovasyon yetkinliği artacaktır.
5. Mekatronik, yeni malzemeler, yeni hurda araç yönetimi, düşük yakıt tüketimi ve CO2 emisyonu, elektronik kontrol, yeni yakıtlar ve tahrik sistemleri, sürücü konforu, ortak araç platformu geliştirme, müşteri odaklı tasarım ve araç ağırlığını azaltma başlıca Ar-Ge alanlarını oluşturacaktır. Alternatif yakıtlar, sıfır emisyon ve özellikle Hidrojen yakıtı konusunda Ar-Ge çalışmaları genişletilecektir.

Bu kapsamda, sektörün var olan yeteneklerinin sistematik/metodolojik bir değerlendirmesi yapılmadıysa da, sektörle ilgili olarak yapılmış pek çok çalışma sonuçlarına dayanarak, önümüzdeki yılların taşıt teknoloji konuları arasında hibritler, yakıtlar (biyoetanol, yenilenebilir yakıtlar, optimize yakıtlar, yakıt hücreleri ve hidrojen bileşenleri), ortak güvenlik (araçtan araca etkileşim, araç altyapı etkileşimi, akıllı ulaşım için otomatik araç), malzemeler (hafif araç konseptleri, akıllı nanotaşıyıcılar ile malzemelerin çok katmanlı korunumu, hafif çok amaçlı alaşımlar), elektrikli araç teknolojileri (büyük ölçekli ve ucuz elektrik elde etme yöntemleri, elektrik dağıtım ve güvenliği teknolojileri, batarya ve şarj teknolojileri ile bunların alt yapıları) sayılabilir. Dokuzuncu Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları kapsamında otomotiv sektörünün plan dönemi (2007-2013) ve 2015 yılı için projeksiyonları da yapılmıştır. Bu projeksiyonlarda siyasi istikrar, yapısal reformlar ve makroekonomik dengelerdeki iyileşme gibi hususların devam edip etmeyeceği ölçütlerine göre farklı senaryolar kurgulanmıştır.

Bu kapsamda, üretim tahminleri yurtiçi talebin yerli üretim ile karşılanabilme oranı ile ihracat faaliyetlerindeki gelişmeler dikkate alınarak yapılmıştır. Burada yeni ve büyük ölçekli bir yatırım yapılmayacağı ve mevcut tesislerde kapasite genişlemesi ile ilgili yatırımların devam edeceği

varsayılmıştır. Bu doğrultuda 2013 yılına kadar yıllık yüzde 4,8 ortalama artış öngörülmüş ve 2013 yılında toplam üretimin 1.278.000 adet olacağı varsayılmıştır. Bu projeksiyondaki tahminler ile gerçekleşmiş rakamlar kıyaslandığında 2009 yılına kadar tahminlerdeki sapmanın yüzde 7 ilâ 10 arasında değiştiği görülmektedir. 2009 yılında ise yüzde 20 civarında bir sapma olmuştur. Sektörün 2015 yılı projeksiyonu kapsamında;

1. Yılda 2 milyon adet üretim,
2. Dünya'da toplam üretimde ilk 10,
3. AB'de toplam üretimde ilk 3,
4. AB'de Ar-Ge'de ilk 5

stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedefler için yeni yatırımların gerçekleştirilmesi zorunludur.

5. KISMİ BÖLÜNME YOLUYLA DEVRE İLİŞKİN BİLGİLER

5.1. KISMİ BÖLÜNME HAKKINDA YÖNETİM KURULU KARARI VE KISMİ BÖLÜNMENİN GEREKÇESİ

Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin 27.02.2013 tarih ve 7 sayılı, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 159-179 maddeleri ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19/b ile 20. maddeleri kapsamında kısmi bölünme işlemlerine başlanılması hakkında Yönetim Kurulu Toplantısı'nda, aşağıdaki kararların oybirliği ile alındığı görülmüştür:

Şirketin bünyesinde bulunan faaliyet dışı eski fabrika ve binalarının,

- Şirketimiz bünyesinde bulunduğu sürece, atıl bir durumda doğru fiyat ve doğru alıcı bulununcaya kadar öngörülemeyen bir süre boyunca şirketimizin faaliyeti ile ilgili olmayan varlıklar olarak durmaya devam edecek olması,
- Uluslararası muhasebe standartları uyarınca, söz konusu gayrimenkullerin her yıl yeniden değerlemeye tabi tutuluyor olması,
- Yıllar itibarıyla birbirinden çok farklı yeniden değerlendirme fonu rakamlarının nakit akışları üzerinde bir etkisi olmamasına karşın faaliyet sonuçlarını etkileyerek şirket finansal tablolarının anlaşılmasını zorlaştırması,
- Şirket finansal raporlarında aktif toplam içerisinde önemli bir yer işgal etmesi (31.12.2012 itibarıyla aktif toplamının %38,84'ü), bir üretim şirketi olmamız itibarıyla, şirketimizin ana faaliyeti dışında büyük ölçekli varlık taşımanın bir yararının olmaması,
- Şirketin esas faaliyetlerine odaklanarak operasyonel ve finansal verimliliğinin artırılması,
- Şirket aktifinde yer alan gayrimenkullerin yeni kurulacak bir şirkete devredilerek, bu gayrimenkuller üzerinde ortaklık ve/veya kar paylaşımına dayalı gayrimenkul projeleri geliştirmek üzere şirketimize yapılan tekliflerin değerlendirilebilmesi,
- Buna bağlı olarak varlıkların daha verimli hale getirilmesi sağlanarak yatırımcıların ilgisini çekebilecek bir yapı oluşturulması, pay değerini maksimize edecek şekilde en iyi şartlarla değerlendirme esnekliği elde edilmesi

amacıyla,

1. Şirket aktifinde kayıtlı ve ekte tapu bilgileri verilen gayrimenkuller ile bu gayrimenkuller üzerinde bulunan yapı, ekipman, demirbaşlar ve yapılar üzerinde bütünlük arz eden tüm teferruatları ile birlikte, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20. maddeleri, TTK'nun 159-179. maddeleri, Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (yeni ismi Gümrük ve Ticaret

Bakanlığı) tarafından ortaklaşa yayınlanan "Anonim ve Limited Şirketlerinin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ" in TTK'na aykırı olmayan hükümleri ile Sermaye Piyasası mevzuatı çerçevesinde, aynı ortaklık yapısı ile kurulacak halka açık bir şirkete kayıtlı değerleri üzerinden sermaye olarak devredilmek suretiyle "ortaklara pay devri modeliyle" kısmi bölünme için 31.12.2012 tarihi itibarı ile aşağıda belirtilen kayıtlı defter değerleri üzerinden devredilmesi ve gerekli yasal işlemlere başlanılmasına,

2. Kısmi bölünme işlemine ilişkin çalışmaların şirketin 31.12.2012 tarihli mali tabloları esas alınarak gerçekleştirilmesine,
3. Yeni kurulacak bir anonim şirkete, yukarıda 1.maddede belirtilen gayrimenkulun bilanço kalemleri, aktif ve pasif değerleri ile birlikte devredilmesi sonucu yeni kurulacak anonim şirkete 7.120.695,86 TL karşılığı iktisap edilecek hisselerin bölünen şirketin ortaklarına hisseleri oranında verilmesine,
4. Yeni kurulacak bir anonim şirkete, yukarıda 1.maddede belirtilen gayrimenkulun bilanço kalemleri, aktif ve pasif değerleri ile birlikte devredilmesi nedeni ile şirketimizde yapılması gereken 7.120.695,86 TL sermaye azaltımını karşılamak maksadıyla eş zamanlı ve eş tutarlı olmak üzere şirketin öz kaynakları içerisinde yer alan enflasyon düzeltme farklarından karşılanmak üzere sermaye artırımı yapılmasına,
5. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 167. ve 169. maddeleri uyarınca, Bölünme Planı ve Bölünme Raporunun hazırlanmasına,
6. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne başvurularak bölünmeye konu varlıkların defter değerlerinin ve şirketin özvarlığının tespitlerinin yapılmasına,
7. Türk Ticaret Kanunu'nun 171.maddesi uyarınca, Bölünme Sözleşmesinin ve Bölünme Planının hazırlanması sonrasında inceleme hakkı için gerekli ilanların yapılmasına,
8. Türk Ticaret Kanunu'nun 174 ve 175.maddeleri uyarınca alacaklıların korunmasına ilişkin çağrı ilanlarının yapılması sonrasında, kısmi bölünme kararının Genel Kurulun onayına sunulmasına, bunun için gerekli olan işlemlerin yapılmasına,
9. Bu esaslar çerçevesinde yapılacak kısmi bölünme işlemlerinin Ticaret Sicil Memurlukları, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, SPK, Borsa İstanbul, Maliye Bakanlığı, Rekabet Kurulu başta olmak üzere tüm resmi ve özel kurum ile kuruluşlar nezdinden yürütülmesi için Erim Özman ile Murak Aksel Bukağkırın'a yetki verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Aynı Yönetim Kurulu Kararı'nda bölünmeye konu varlıkların listesi de şu şekilde verilmiştir:

Bölünmeye Konu Varlıkların Listesi

Sıra No	Niteliği	il/ilçe	Mahalle/Mevki	Ada	Pafta	Parsel	Yasal Kayıtlara Göre Bilanço Net Defter Değeri
1	Arsalar						
1-1	Tarla	Bursa Osmangazi	Panayır	2311	H22S22D3D	280-281	219.493,88
1-2	Tarla-Arsa	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu	2370	177-178	612-623-624- 625-626-627- 628-638-672- 350	415.112,55
Toplam							634.606,43

Bölünmeye Konu Varlıkların Ayrılmaz Parçası Durumunda Bulunan Varlıkların Listesi

Sıra No	Niteliği	İl/İlçe	Mahalle/Mevki	Ada	Pafta	Parsel	Bilanço Net Değeri
2	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri						
2-1	Bursa Su Kuyuları	Bursa Osmangazi	Panayır				525,81
2-2	Bursa Yollar ve Harita Duvarları	Bursa Osmangazi	Panayır				0,00
2-3	Bursa Baca ve Tünelier	Bursa Osmangazi	Panayır				0,00
2-2	Kartal Yollar ve İhata Duvarları	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu				1.712,53
3	Binalar						
3-1	Bursa Fabrika ve Lojman Binaları	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D	1	2.324.341,68
3-2	Kartal Lojman Binaları	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu	2370	178	727-763	273.788,98
4	Binaların Ayrılmaz Parçaları						
4-1	Çatı Onarımı	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D		0,00
4-2	Camakan Tavan Yapımı	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D		0,00
4-3	Asit Stok Sön. Ünit. İnş.	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D		0,00
4-4	Bina Yıkım Maliyeti	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu				2.153.195,35
4-5	Kentsel Dön. Proje Harc.	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu				1.732.525,08
Toplam							6.486.089,43

Genel Toplam 7.120.695,86

5.2. KISMİ BÖLÜNMEYE KONU VARLIKLARIN PİYASA DEĞERLERİ

5.2.1. Varlık Yaklaşımına Göre Gayrimenkullerin Yasal Kayıtlarda Yer Alan Net Defter Değerleri

Kismi bölünmeye konu gayrimenkullerin 31.12.2012 tarihindeki yasal kayıtlara göre hazırlanmış bilançodaki kayıtlı net defter değerleri, ilgili varlıklar ve bu varlıkların ayrılmaz parçası durumunda bulunan varlıklar birlikte değerlendirildiğinde İstanbul Kartal mevkiinde yer alan gayrimenkuller için 4.576.334,49 TL ve Bursa Osmangazi mevkiinde yer alan gayrimenkuller için 2.544.361,37 TL olarak tespit edilmiştir.

Niteliği	İl/İlçe	Mahalle/Mevki	Ada	Pafta	Parsel	Bilanço Net Değeri
Arsalar						415.112,55
Tarla-Arsa	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu	2370	177-178	612-623-624-625-626-627-628-638-672-350	415.112,55
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri						1.712,53
Kartal Yollar ve İhata Duvarları	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu				1.712,53
Binalar						273.788,98
Kartal Lojman Binaları	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu	2370	178	727-763	273.788,98
Binaların Ayrılmaz Parçaları						3.885.720,43
Bina Yıkım Maliyeti	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu				2.153.195,35
Kentsel Dön. Proje Harc.	İstanbul Kartal	Çavuşoğlu				1.732.525,08
Kartal İstanbul Gayrimenkulleri						4.576.334,49

Niteliği	il/ilçe	Mahalle/Mevki	Ada	Pafta	Parsel	Bilanço Net Değeri
Arsalar						219.493,88
Tarla	Bursa Osmangazi	Panayır	2311	H22S22D3D	280-281	219.493,88
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri						525,81
Bursa Su Kuyuları	Bursa Osmangazi	Panayır				525,81
Bursa Yollar ve Harita Duvarları	Bursa Osmangazi	Panayır				0,00
Bursa Baca ve Tüneller	Bursa Osmangazi	Panayır				0,00
Binalar						2.324.341,68
Bursa Fabrika ve Lojman Binaları	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D	1	2.324.341,68
Binaların Ayrılmaz Parçaları						0,00
Çatı Onarımı	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D		0,00
Camekan Tavan Yapımı	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D		0,00
Asit Stok Sön. Ünlt. İnş.	Bursa Osmangazi	Panayır	5953	H22S22D3D		0,00
Osmangazi Bursa Gayrimenkulleri						2.544.361,37

5.2.2. Pazar Yaklaşımına Göre Gayrimenkullerin Emsal Karşılaştırma Analizi Değerleri

Gayrimenkul değerlemeleri 31.12.2012 tarihi baz alınarak TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından yapılmıştır (EK.4 ve EK.5). 2012D75 no.lu Bursa Osmangazi raporunda Emsal Karşılaştırma Yaklaşımı Yöntemi ve Direkt Kapitalizasyon Yöntemi olmak üzere iki yöntem kullanılmış ve daha çok reel olgulara dayandığı ve somut verileri yansıttığı için Emsal Karşılaştırma Yaklaşımı Yöntemi ile bulunan değer olan **22.110.000 TL** değer takdir edilmiştir. 2012REV1051 no.lu İstanbul Kartal raporunda ise Emsal Karşılaştırma Yaklaşımı Yöntemi ve Proje Geliştirme Analizi Yöntemi olmak üzere iki yöntem kullanılmış ve değerlendirme konusu taşınmazları da kapsayan ve İmar Kanunu'nun 18. maddesine göre gerçekleştirilen uygulama henüz tamamlanmadığı ve kesin terk miktarları belirlenmediğinden, ayrıca konu taşınmazların yakın çevresinde hayata geçirilmiş proje bulunmaması proje riskini arttırdığından dolayı, daha güvenilir olduğu düşünülen emsal karşılaştırma analizi yöntemi ile elde edilen **162.030.000 TL** değer takdir edilmiştir.

Pafta	Ada	Parsel	Yüzölçümü	Birim (USD)	Toplam Değer (USD)
178	2370	763	1.979	1.300	2.572.947
178	2370	350	323	1.100	354.948
178	2370	612	2.180	1.300	2.834.000
178	2370	727	2.290	1.300	2.977.000
178	2370	623	428	1.100	470.800
178	2370	624	441	1.100	485.100
178	2370	625	441	1.100	485.100
178	2370	626	446	1.100	490.600
178	2370	627	449	1.100	493.900
178	2370	628	449	1.100	493.900
177	2370	638	20.982	1.350	28.325.214
178	2370	672	39.264	1.300	51.042.693
Yaklaşık Toplam Değer (USD)					91.030.000
USD/TL kuru					1,78
Kartal İstanbul Gayrimenkulleri Yaklaşık Toplam Değer (TL)					162.030.000
Ada	Parsel	Yüzölçümü	Birim (TL)	Toplam Değer (TL)	
5953	1	20.629	1.000	20.629.250	
2311	280	2.041	300	612.237	
2311	281	2.885	300	865.500	
Osmangazi Bursa Gayrimenkulleri Yaklaşık Toplam Değer (TL)					22.110.000

Diğer taraftan, Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yayınlanan 31.12.2012 tarihli bağımsız denetim raporu dipnotlarının, 2.08.19 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller başlıklı bölümünün 16. sayfasında, Bursa Fabrika Binası ve Arsası hakkında aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

"Bursa ilinde yer alan bu gayrimenkulün 31 Aralık 2012 tarihli gerçeğe uygun değerinin tespitinde Sermaye Piyasası Kurulu'nca yetkilendirilmiş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından 31 Aralık 2012 tarihli ekspertiz raporunda tespit edilen değer dikkate alınmıştır. TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. yukarıdaki parsellerin tamamı için Emsal Satış Karşılaştırma Yöntemine göre 22.110.000 TL değer tespit etmiştir. Yine aynı ekspertiz raporunda 280 ve 281 nolu parsellerin mevcut imar planında lise alanı olarak ayrıldığı ve kamulaştırılabileceği bilgisine yer verilmiştir. Şirket Yönetimi yaptığı değerlendirmede bu hususu dikkate almış ve gerçeğe uygun değer olarak sadece 5953 ada 1 nolu parselin ekspertiz değeri olan 20.632.263 TL'yi dikkate almıştır."

Dolayısıyla çalışmamızda, bağımsız denetim raporuyla uyumlu olacak şekilde, Bursa Osmangazi mevkiinde yer alan gayrimenkullerle ilgili olarak sadece 5953 ada 1 parselde yer alan varlıkların ekspertiz değeri olan 20.632.263 TL (20.629.250 TL ile 3.013 TL tutarındaki yer altı yer üstü düzenleri toplamından oluşmaktadır) dikkate alınmıştır. Söz konusu varlıklar UFRS'ye göre hazırlanan finansal durum tablosunda yatırım amaçlı gayrimenkuller içerisinde tasniflenmiş olup, bunlar gerçeğe uygun değerleri üzerinden gösterilmiştir.

5.2.3. Devralma Oranlarının Belirlenmesi

Kısmi bölünme sürecinde kullanılacak devralma oranlarının belirlenmesinde aşağıdaki yöntem kullanılmaktadır:

Devralan Ortaklığın Özkaynağı = A
Devralan Gayrimenkullerin Değeri = B
Devralan Ortaklığın Çıkarılmış Sermayesi = C

$$\text{Devralma Oranı} = \frac{A}{A+B} = D$$

$$\text{Ulaşılabilecek Sermaye} = \frac{C}{D}$$

Diğer taraftan, raporumuzda yer verilen Yönetim Kurulu Kararı'nda, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu başta olmak üzere ilgili mevzuat ile uyumlu olarak, şirketin bilançosunda yer alan taşınmazların yeni kurulacak tam mükellef bir sermaye şirketine devri yoluyla kısmi bölünmenin gerçekleştirileceği ifade edildiğinden, ve bu şirketin kuruluş sermayesinin, kısmi bölünmeye konu taşınmazlar olduğundan hareketle, ortaklara pay devri modeliyle yapılacak kısmi bölünmede devralma oranının 1 olması öngörülmüştür.

5.2.4. Kısmi Bölünme Sonrası Sermaye ve Ortaklık Yapısı

5.2.4.1. Yasal Kayıtlardaki Değerlere Göre Sermaye ve Ortaklık Yapısı

Yasal kayıtlara göre net defter değerleri yöntemi esas alınarak gerçekleştirilecek bölünme nedeniyle Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin yapacağı sermaye azaltımı ve eş zamanlı sermaye artışı sonrasındaki yeni sermaye yapısı aşağıdaki gibi olacaktır:

Hissedar	Bölünme Öncesi Sermaye	Sermaye Azaltımı	Bölünme Sonrası Sermaye	Sermaye Artışı (İçsel Kaynaklardan)	Artış Sonrası Sermaye	Hisse Oranı
Mutlu Holding A.Ş.	42.403.578	5.325.273	37.078.305	5.325.273	42.403.578	74,79%
Halka Açık Paylar	14.175.000	1.780.174	12.394.826	1.780.174	14.175.000	25,00%
Diğer Hissedarlar	121.422	15.249	106.173	15.249	121.422	0,21%
Toplam	56.700.000	7.120.696	49.579.304	7.120.696	56.700.000	100,00%

Kısmi bölünme yoluyla kurulacak yeni şirketin sermaye ve ortaklık yapısı ise kısmi bölünme işlemi ortaklara pay devri yoluyla gerçekleştirileceğinden Mutlu Holding A.Ş. ve diğer hissedarlar dikkate alındığında aşağıdaki gibi olacaktır:

Hissedar	Bölünme Öncesi Sermaye	Sermaye Arttırımı	Hisse Oranı
Mutlu Holding A.Ş.	0	5.325.273	74,79%
Halka Açık Paylar	0	1.780.174	25,00%
Diğer Hissedarlar	0	15.249	0,21%
Toplam	0	7.120.696	100,00%

5.2.4.2. Emsal Karşılaştırma Değerine Göre Sermaye ve Ortaklık Yapısı

Eğer bölünme işlemi emsal karşılaştırma yöntemi esas alınarak gerçekleştirilmiş olsaydı, kısmi bölünme yoluyla kurulacak yeni şirketin sermaye ve ortaklık yapısı aşağıdaki gibi olacaktır:

Hissedar	Bölünme Öncesi Sermaye	Sermaye Arttırımı	Hisse Oranı
Mutlu Holding	0	136.605.529	74,79%
Halka Açık Paylar	0	45.665.566	25,00%
Diğer Hissedarlar	0	391.168	0,21%
Toplam	0	182.662.263	100,00%

6. SONUÇ

Sonuç olarak Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin aktifinde yer alan taşınmazların kısmi bölünme yoluyla yeni kurulacak bir sermaye şirketine ortaklara pay devri modeliyle devri işleminde:

(a) Yukarıda açıklanan yöntemlerden ister yasal kayıtlardaki net defter değeri, isterse emsal karşılaştırma yöntemi ile bulunan değer kullanılsın yeni kurulacak şirkette yapılacak sermaye arttırımı hariç Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş.'nin mevcut ortaklarının yeni kurulacak şirketteki sermayeden alacakları pay oranların değişmemesi,

Hissedar	Hisse Oranı (yasal kayıtlara Göre)	Hisse Oranı (emsal karşılaştırma yöntemine göre)
Mutlu Holding A.Ş.	74,79%	74,79%
Halka Açık Paylar	25,00%	25,00%
Diğer Hissedarlar	0,21%	0,21%
Toplam	100,00%	100,00%

(b) Eş zamanlı bir sermaye artışı ve azaltımı sonrasında, yasal kayıtlardaki defter değerine göre yapılacak kısmi bölünmenin Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20. maddeleri kapsamında kurumlar vergisi istisnasına konu olması,

nedenleriyle , kısmi bölünme işleminin Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19-20. maddeleri, TTK'nun 159-179. maddeleri, Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (yeni ismi Gümrük ve Ticaret Bakanlığı) tarafından ortaklaşa yayınlanan "Anonim ve Limited Şirketlerinin Kısmi Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ" in TTK'na aykırı olmayan hükümleri ile Sermaye Piyasası mevzuatı çerçevesinde, aynı ortaklık yapısı ile kurulacak halka açık bir şirkete yasal kayıtlardaki net defter değerleri üzerinden sermaye olarak devredilmek suretiyle "ortaklara pay devri modeliyle" devredilmesinin adil ve makul olacağı ve bu işlemde herhangi bir SAKINCA BULUNMADIĞI kanaatindeyiz.